

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА**Р І Ш Е Н Н Я*****Про Програму розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року***

Керуючись пунктом 16 частини 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», законами України «Про племінну справу у тваринництві», «Про молоко та молочні продукти», «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», «Про бджільництво», «Про сільськогосподарську кооперацію», відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки», рішенням пленарного засідання двадцять дев'ятої сесії Полтавської обласної ради сьомого скликання від 20.12.2019 № 1242 «Про Стратегію розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки», враховуючи висновки постійних комісій обласної ради, з метою підтримки малого та середнього аграрного бізнесу,

ОБЛАСНА РАДА ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року (додається на 38 аркушах).
2. Затвердити Порядок використання коштів обласного бюджету на виконання заходів Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року (додається на 21 аркуші).
3. Організацію виконання цього рішення покласти на Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації, контроль за його виконанням – на постійну комісію обласної ради з питань аграрної політики та земельних відносин.

**ГОЛОВА
ОБЛАСНОЇ РАДИ**

О. БЛЕНЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення

сесії обласної

ради восьмого скликання

2021 №

**ПРОГРАМА
РОЗВИТКУ ТА ПІДТРИМКИ АГРАРНОГО
КОМПЛЕКСУ ПОЛТАВЩИНИ ЗА ПРІОРИТЕТНИМИ
НАПРЯМКАМИ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ**

Програма розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року (надалі – Програма) спрямована на реалізацію Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки, затвердженої рішенням пленарного засідання двадцять дев'ятої сесії Полтавської обласної ради сьомого скликання № 1242 від 20 грудня 2019 року, щорічних програм економічного та соціального розвитку області.

Відповідно до Стратегічної цілі 2. Збалансована інноваційна конкурентоспроможна економіка перспективними напрямками регіональної смарт-спеціалізації в агропромисловому комплексі є: інноваційне органічне сільськогосподарське виробництво та його переробка, виробництво екологічно чистих продуктів, розвиток високотехнологічного сільськогосподарського виробництва, розвиток індивідуального підприємництва та самозайнятості населення у сільській місцевості та розвиток сучасних форм кооперації в аграрному секторі.

Саме на виконання напрямів та цілей Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки направлені завдання Програми.

I. Оцінка поточної ситуації в розвитку сільських територій області

Територія Полтавської області розташована в центральній і північно-східній частинах України на лівобережжі басейну Дніпра. Чисельність населення на 1 січня 2020 року становила 1379,1 тис. жителів, у т.ч. – 62,0 % міське і 38,0 % – сільське. Полтавська область налічує 4 адміністративних районів, 16 міст та 60 ОТГ.

Полтавська область займає друге місце в Україні за кількістю сільських населених пунктів – 1825. Середня густина населення – 56,29 осіб/км².

Полтавщина має один із найпотужніших серед регіонів України агропромисловий комплекс. Обсяги виробництва сільськогосподарської продукції за 2019 рік склали 43,5 мільярдів гривень (у постійних цінах 2016 року). За обсягом виробництва валової продукції сільського господарства область займає 2 місце серед регіонів України, питома вага регіону в загальнодержавному виробництві сільськогосподарської продукції складає 6,4 %.

Аграрний сектор економіки області формує понад 30 % валютних надходжень від експорту.

По виробництву ряду сільськогосподарських культур аграрії Полтавщини займають лідируючі позиції в державі. У 2019 році сільгоспвиробниками вирощено 9% загальнодержавного обсягу зернових культур, 10% – цукрових буряків, 9% – сої, 7% – соняшнику.

Область є лідером з виробництва зерна в Україні, має найбільше поголів'я великої рогатої худоби, в тому числі корів в сільськогосподарських підприємствах.

У сільській місцевості проживає 523,7 тис. осіб, що складає 38 % населення області. Сільське господарство є вагомим сегментом економіки області, яке формує майже 18 % валової доданої вартості регіону.

В області обробляється 2,2 млн. га сільськогосподарських угідь, з них 1,8 млн. га ріллі. Сільгосппідприємствами засівається 1,3 млн. га, господарствами населення – понад 400 тис. га.

Сільськогосподарське виробництво на Полтавщині здійснюють 2,7 тис. сільськогосподарських підприємств, у тому числі 1,9 тис. фермерських господарств та 187,4 тис. особистих селянських господарств.

В області 42 аграрних підприємства використовують у своїй діяльності 44 % сільськогосподарських угідь (552,7 тис. га), залучених у виробництво сільгосппідприємствами. Вони переважно здійснюють діяльність у галузі рослинництва і є основними виробниками та експортерами сільськогосподарської продукції.

В Полтавській області зареєстровано 2416 фермерських господарств, з яких здійснюють сільськогосподарську діяльність – 1941. Площа землі в обробітку – 277,0 тис. га сільськогосподарських угідь. Фермерські господарства області виробляють біля 10 % загального обсягу продукції сільського господарства.

Тваринництвом займаються лише 178 фермерських господарств.

У фермерських господарствах Полтавщини на 01.01.2020 року нараховувалося: великої рогатої худоби – 9,8 тис. голів, або 4,7 % загальної чисельності поголів'я, в тому числі корів – 4,3 тис. голів (3,8 %), свиней – 15,9 тис. голів (5,8 %), овець та кіз – 0,5 тис. голів (1,2 %). Тому доцільно зосередити увагу на розвитку у фермерських господарствах тваринництва, насамперед скотарства.

Із загальної кількості діючих фермерських господарств 71 % мають в обробітку земельні ділянки площею до 100 гектарів. В зв'язку з цим їх доступ до передових технологій та матеріально – технічних ресурсів суттєво обмежений. Рівень технічної ефективності виробництва, зокрема урожайності, фермерських господарств залишається значно нижчим, порівняно із середніми та великими підприємствами. Основна причина такого стану - низький рівень матеріально-технічної бази, складність доступу до передових технологій, селекції, використання засобів захисту рослин, добрив та інші причини, пов'язані насамперед з постійним браком власних обігових коштів та обмеженим доступом до кредитних ресурсів.

Особисті селянські господарства роблять значний внесок у виробництво валової продукції сільського господарства.

В господарствах населення виробляється понад 17 % загального валового збору зерна, питома вага господарств населення у зібраному врожаї картоплі становить 99,5 %, овочів – 98,9 %, плодів – 97,5 %. Майже 48 % із загального обсягу виробленого молока припадає на приватний сектор та 36 % м'яса виробляється саме у домогосподарствах.

Таке становище потребує всебічного сприяння розвитку села за допомогою розробки та впровадження регіональних програм підтримки, як обласних, так і місцевих.

Існує ряд можливостей, які варто задіяти для покращення становища сільських територій. Враховуючи можливості впливу на вирішення існуючих проблем, першочергову увагу доцільно зосередити на:

- економічному втручанні, пов'язаному із збільшенням доданої вартості аграрного виробництва, формуванні додаткових доходів індивідуальних домогосподарств через підтримку малих та середніх виробників сільськогосподарської продукції, розвитку обслуговуючої кооперації, асоціацій виробників;

- соціально-економічному втручанні, спрямованому на збереження та підвищення трудового потенціалу сільських територій;

- еколого-економічному втручанні, спрямованому на сприяння виробництва органічної сільськогосподарської продукції у фермерських та індивідуальних домогосподарствах області, на яку є сьогодні попит, створення умов для поліпшення стану довкілля, формування екологічної культури населення;

- популяризації нетрадиційних для сільської місцевості видів виробництва та послуг, які створюють вищу додану вартість, підтримці самозайнятості мешканців через розвиток сільського зеленого туризму та приватного підприємництва.

- сприянні розвитку різних форм кооперації, фермерства, забезпеченні доступності ринків збуту для малих і середніх виробників сільськогосподарської продукції, інфраструктури для зберігання сільськогосподарської продукції, запровадженні нових технологій та обладнання для переробки сільськогосподарської сировини;

- стимулюванні розвитку малого і середнього підприємництва на сільських територіях;

- створенні замкнених циклів виробництва і переробки сільськогосподарської продукції;

- вирощуванні екологічно чистої продукції та розвитку органічного виробництва.

Відповідно пріоритетом аграрної політики області має стати підтримка сімейних фермерських господарств.

Основними причинами, що стримують розвиток фермерських господарств, є:

- відсутність цілісної послідовної державної політики, спрямованої на підтримку фермерських господарств, які мають в обробітку на праві власності та користування земельні ділянки загальною площею не більше 100 гектарів;

- низький рівень диверсифікації економіки сільських територій, що призводить до міграції сільської молоді, високого рівня безробіття та низьких доходів сільського населення, руйнування соціальної та інженерної інфраструктури;

- низька рентабельність та конкурентоспроможність фермерських господарств на ринках збуту сільськогосподарської продукції;
- низький рівень можливостей щодо залучення фінансових ресурсів та інвестицій для функціонування і розвитку фермерських господарств;
- неможливість залучення земельних ресурсів для іпотечного кредитування;
- низький рівень технічного та технологічного забезпечення;
- неможливість набуття у власність земель, які перебувають у користуванні фермерських господарств (зокрема постійному користуванні);
- низький рівень конкурентоспроможності з питання можливості підвищення розміру пропонованої орендної плати за використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення порівняно з великими сільськогосподарськими товаровиробниками;
- відведення недостатньої ролі сільськогосподарській кооперації у процесах реформування аграрного сектору економіки;
- значні втрати продукції внаслідок недосконалої системи логістики та інфраструктури аграрного ринку;
- непоінформованість значної частини фермерських господарств про кон'юнктуру ринків та умови ведення бізнесу в галузі, орієнтація на реалізацію вирощеної сировини та відсутність можливостей та умов у виробництві готової продукції.

II. Мета Програми

Головною метою зазначеної Програми є збільшення доданої вартості в аграрній сфері, підтримка зайнятості сільського населення, створення додаткових можливостей для зростання доходів індивідуальних домогосподарств, малого та середнього аграрного бізнесу, поліпшення розвитку села та якості життя в сільській місцевості.

III. Основні пріоритетні напрями програми:

Напрямок 1. Підвищення конкурентоздатності малого та середнього аграрного бізнесу.

- 1.1. Розвиток тваринництва.
- 1.2. Розвиток бджільництва.
- 1.3. Садівництво та ягідництво.
- 1.4. Технічне переоснащення.
- 1.5. Підтримка інвестиційної діяльності шляхом участі у виставкових заходах та поширення передового досвіду аграрних підприємств та трудових колективів сільськогосподарської галузі області.
- 1.6. Кредитування фермерських господарств.

Напрям 2. Підвищення доданої вартості в аграрній сфері.

- 2.1. Створення та підтримка сільськогосподарських кооперативів.
- 2.2. Підтримка сільськогосподарської дорадчої діяльності.

Напрям 3. Розвиток органічного землеробства та виробництво органічних продуктів харчування.

- 3.1. Підтримка товаровиробників органічної продукції.

Напрям 1. Підвищення конкурентоздатності малого та середнього аграрного бізнесу

Малі сільськогосподарські виробники створюють понад 40 % валового сільськогосподарського продукту, зокрема переважну частину картоплі, фруктів, овочів та молока. Вони охоплюють близько 80 % населення, зайнятого у сільському господарстві. Понад 20 % малих сільськогосподарських виробників здійснюють комерційну діяльність, реалізуючи продукцію власного виробництва переважно на локальних (місцевих) ринках, решта – ведуть натуральне та напівнатуральне виробництво. Малі сільськогосподарські виробники істотно впливають на якість життя у сільській місцевості та забезпечення продовольчої безпеки країни.

З метою покращення результатів діяльності малих сільськогосподарських виробників та збільшення їх внеску у продовольче самозабезпечення і виконання ними економічних, екологічних і соціальних функцій на селі, необхідно поряд з державною підтримкою розробити регіональні механізми підтримки для цих виробників, які сприятимуть підвищенню їх життєздатності та конкурентоспроможності, залученню інвестицій, зростанню і стабільності доходів, активізації участі у ринках аграрної продукції.

Головним завданням реалізації даної Програми є розроблення системи економічних та організаційних заходів щодо підтримки малих сільськогосподарських виробників для сприяння підвищенню їх продуктивності та доходності, модернізації, диверсифікації сільськогосподарської діяльності, нарощенню доданої вартості, використанню інноваційних каналів просування продукції, доступу до фінансів тощо, з особливим наголосом на реалізацію можливостей молоді та жінок у веденні господарств сімейного типу.

1.1. Розвиток тваринництва

Опис проблеми:

У галузі сільськогосподарського виробництва області тваринництво є тією галуззю, яка дає вагомий внесок до валового виробництва сільськогосподарської продукції регіону.

Понад 46 % виробництва молока зосереджено в особистих селянських господарствах. Проте переважна більшість такої молочної сировини закупається за значно нижчими цінами ніж у сільгоспідприємств , відповідно на протязі останніх років спостерігається тенденція до зменшення поголів'я корів в господарствах населення.

Перспективним напрямом агробізнесу в приватному секторі є козівництво та вівчарство. Сприяння розвитку козівництва та вівчарства вбачається за рахунок впровадження сучасних технологій утримання тварин, закупівлі обладнання для заготівлі та переробки кормів, вдосконалення технічної оснащеності ферм з впровадженням механізованого доїння кіз та переробки козячого молока.

Тому на сьогодні вкрай актуальним є надання фінансової підтримки домогосподарствам, що прагнуть покращити якість продукції та модернізувати власне виробництво і для яких таке виробництво є єдиним джерелом існування. В перспективі такі особисті селянські господарства при збереженні та нарощенні поголів'я будуть мати можливість трансформуватись, або у фермерські господарства сімейного типу, або зареєструвати власне підприємництво, що в підсумку забезпечить створення нових робочих місць, підвищення рівня зайнятості населення, покращення умов праці селян.

Мета:

Оптимізація виробничих процесів, нарощення поголів'я корів та інших видів тварин, збільшення виробництва тваринницької продукції та поліпшення її якості шляхом стимулювання малого та середнього бізнесу до ведення галузі тваринництва.

Завдання:

- заохочення власників ОСГ, фермерських господарств до збереження існуючого поголів'я худоби та його нарощення;
- підвищення до необхідного рівня продуктивності тварин;
- покращення якості виробленої сировини;
- сприяння розвитку сімейних фермерських господарств з метою збільшення зайнятості населення та доходів до бюджетів всіх рівнів.

Заходи:

- фінансова підтримка за приріст поголів'я корів молочного і м'ясного напряму продуктивності власного відтворення у розмірі 5,0 тис. грн та за закуплені телиці парувального віку, нетелі або корови молочного і м'ясного напряму продуктивності у розмірі 10,0 тис. грн за кожну наявну закуплену голову за умови утримання від 3 голів корів та 2,0 тис. грн за кожну наявну закуплену голову овець та кіз репродуктивного віку за умови утримання від 10 голів їх маточного поголів'я;

- відшкодування вартості доїльного обладнання та обладнання для переробки, зберігання молока та м'яса, обладнання для заготівлі та переробки кормів, суб'єктам господарювання, які утримують від 3 корів та (або) від 10

голів кіз та овець шляхом компенсації витрат в розмірі 50 %, але не більше 50,0 тис. грн на один суб'єкт господарювання.

Результати:

- стабілізація чисельності поголів'я в індивідуальному секторі та його подальше нарощення до 62,0 тис. голів;
- збільшення виробництва молока в господарствах населення до 400,0 тис. тонн, зокрема, підвищення продуктивності корів до 7000 кг молока на корову за рік, а також покращення його якості;
- збільшення доходів особистих селянських господарств.

Фінансове забезпечення напрямку програми

Буде здійснюватися за рахунок коштів обласного бюджету протягом 2021 – 2027 років.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 17,5 млн. грн.

1.2. Розвиток бджільництва

Опис проблеми:

Україна – одна з провідних держав світу, яка має розвинене бджільництво, що забезпечує запилення ентомофільних сільськогосподарських культур, виробництво достатньої кількості меду, воску, квіткового пилку, прополісу, маточного молочка, бджолої отрути для потреб населення, харчової, медичної, парфумерно-косметичної й інших галузей та для експортних потреб. Україна входить до п'ятірки країн – найбільших виробників меду.

Бджільництво Полтавщини має запилювально-медовий напрям і в господарствах усіх форм власності налічується 141,8 тис. бджолиних сімей. Щорічне виробництво меду на пасіках усіх категорій господарств області складає 3000 тонн.

В галузі бджільництва розрізняють такі виробничі напрямки, як: медово-товарний, запилювальний, бджолорозплідницький, комплексний.

Бджолозапилення сприяє підвищенню врожайності сільськогосподарських культур на 30-60 % і навіть більше, залежно від виду рослин та умов запилення. Крім того, підвищується якість плодів та насіння, збільшується їхня натуральна вага.

Підвищення врожайності сільськогосподарських культур при запиленні квіток бджолами в середньому становить: гречки – 41 %, червоної конюшини – 75 %, люцерни – 50 %, баштанових – 60 %, плодових – 65 %, гірчиці – 35-61%, ріпаку – 25-30%, соняшнику – 40 %. Дослідженнями встановлено, що насіння ентомофільних культур, одержане при запиленні медоносними бджолами, має підвищені господарські корисні якості. На частку бджолозапилення припадає 85-90 відсотків і лише 10-15 відсотків іншими комахами.

Формуючись у самостійну галузь народного господарства, бджільництво потребує комплексного підходу для розвитку галузі, взаємозв'язку зі спорідненими й обслуговуваними галузями.

Напрямок Програми базується на нормах Закону України «Про бджільництво» від 22 лютого 2000 року № 1492- III.

Мета:

Розвиток галузі бджільництва, розширення виробництва та одержання високоякісної та безпечної для здоров'я людини продукції бджільництва, розвиток селекційно-племінної роботи, впровадження чистопородного розведення бджіл та розведення нових порід характерних для запилення окремих сільськогосподарських культур.

Завдання:

- підвищення врожайності сільськогосподарських культур за рахунок запилення бджолами, забезпечення населення продукцією бджільництва, створення племінних пасік, підтримка і розвиток масового, товарного утримання пасік, збільшення кількості бджолосімей, відродження промислу медоваріння, створення лікувально-профілактичних центрів апітерапії;

- ріст зайнятості населення через збільшення кількості осіб, які будуть займатись бджільництвом.

Заходи:

- підтримка молодих пасічників-початківців віком до 35 років, а також учасників бойових дій без обмеження віку, які пройшли відповідне навчання в ліцензованих освітніх закладах, шляхом відшкодування 50% вартості матеріалів та обладнання для облаштування першої пасіки (вулики нові, медогонки, воскотопки, стіл для розпечатки сот), але не більше 50,0 тис. грн на один суб'єкт господарювання за умови утримання від 10 бджолосімей.

- фінансова підтримка на закупівлю племінного матеріалу шляхом відшкодування 50% вартості племінного матеріалу, закупленого у суб'єктів племінної справи, але не більше ніж 20,0 тис. грн на одну пасіку.

Результати:

- розвиток підприємництва на селі;
- нарощення обсягів виробництва та реалізації таких важливих та життєво необхідних продуктів як мед, пилок, віск, прополіс. Зокрема, обсяг виробництва меду планується наростити до 4000 тонн;
- забезпечення збільшення врожаїв сільськогосподарських культур;
- збільшення генетичного потенціалу бджіл, їх продуктивності та впровадження чистопорідного розведення Української степової породи.

Фінансове забезпечення напрямку програми:

Буде здійснюватися за рахунок коштів обласного бюджету протягом 2021 – 2027 років.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 6,3 млн. грн.

1.3. Садівництво та ягідництво

Опис проблеми:

Основними організаційно-економічними засадами розвитку садівництва в Полтавській області є великі внутрішні потреби в плодах, ягодах і продуктах їх промислової переробки. Відомо, що для забезпечення фізіологічного функціонування організму людини потрібно за рік споживати не менш ніж 90 кг фруктів та ягід. На сьогодні в середньому жителі області споживають майже вдвічі менше.

За останні роки розвитку галузі на Полтавщині почала приділятися більша увага, але, якщо 25 років тому насадження плодкових культур становили в області близько 30 тис. га, то в даний час, маємо лише 5,5 тис. га в стадії плодоношення.

В той же час, саме в розвитку садівництва та ягідництва вбачаються одні із кращих перспектив розвитку не лише суб'єктів господарювання – юридичних осіб, а й одноосібних господарств.

Природно-економічні умови Полтавської області є досить сприятливими для успішного розвитку садівництва, маючи достатню кількість водних ресурсів та, у порівнянні з іншими регіонами, не такі високі літні та помірні зимові температури.

В перспективі регіон може бути лідером по вирощуванню плодово-ягідної продукції. При цьому якість вирощеної продукції відповідає міжнародними стандартам. Садівництво та ягідництво є галуззю, яка не лише забезпечує жителів області фруктами та ягодами, а й є важливою частиною розвитку сільських територій, збільшуючи кількість робочих місць та забезпечуючи ефективне використання земельних ресурсів. За оцінками фахівців, зайнятість населення для виконання робіт на одному гектарі землі під садівництво у 10-15 разів вища, ніж під технічними та зерновими культурами. Крім цього, люди в садівництві зайняті не тільки у весняно-осінній період, а і у зимовий, коли є роботи з обрізки саду та інші зимові роботи.

Розвиток такого напрямку підприємництва потребує початкових інвестицій але, нажаль, стримується відсутністю необхідної кількості коштів у представників малого аграрного бізнесу на закладку садів, адже результату можна досягти лише при використанні високопродуктивних, районованих сортів та впроваджуючи новітні технологічні досягнення.

Фінансова підтримка, направлена на закладку садів та ягідників, дасть можливість сільськогосподарським товаровиробникам значною мірою вирішити питання зайнятості, збільшить їх доходи.

Напрямок підтримки:

Часткова компенсація витрат, що понесені на закладання нових насаджень плодово-ягідних культур, встановлення систем зрошення та спорудження шпалери малим сільськогосподарським підприємствам.

Мета:

- збільшення обсягів виробництва плодово-ягідної продукції;
- вирішення проблем зайнятості сільського населення;
- стимулювання підприємництва.

Завдання:

- насичення ринку Полтавської області якісною вітчизняною плодово-ягідною продукцією;
- заохочення малих сільськогосподарських суб'єктів господарювання до посадки плодово-ягідних насаджень посадковим матеріалом, що вирощений та адаптований до природно-кліматичних умов області;
- врахування особливостей формування породо-сортового складу насаджень, пов'язаних з природно-кліматичними умовами виробництва;
- закладка нових і реконструкція старих садів сортами короткого циклу, що вступають у фазу плодоношення на 3-й, 4-й рік після садіння.

Заходи:

- компенсація в розмірі 30% вартості витрат, що понесені на посадку плодово-ягідних насаджень (при цьому компенсація посадкового матеріалу не може перевищувати 20% його вартості), встановлення систем зрошення та спорудження шпалери на площі не більше 2,0 га в розмірах:
  - за 1га яблуневого або грушевого саду не більше 40,0 тис. грн;
  - за 1га кісточкових не більше 30,0 тис. грн;
  - за 1га ягідника не більше 30,0 тис. грн;
  - за 1 га горіхоплідних не більше 11,0 тис. грн;
  - за 1 га встановлених систем зрошення не більше 20,0 тис. грн;
  - за 1га встановлення системи зрошення в садах горіхоплідних не більше 16,0 тис. грн;
  - за 1 га спорудження шпалери в садах не більше 25,0 тис. грн;
  - за 1 га спорудження шпалери в ягідниках не більше 12,0 тис. грн.

Максимальний розмір площі у суб'єктів господарювання, що підпадає під дію Програми – до 2 га на рік.

Результати:

- збільшення валового виробництва плодів та ягід, доведення обсягів виробництва плодово-ягідної продукції до 145 тис. тонн на рік;
- створення додаткових робочих місць у кількості до 1,0 тисячі;
- забезпечення населення області власною, високоякісною, доступною за ціною плодово-ягідною продукцією у відповідності до медичних норм;
- покращення якості виробленої продукції.

Фінансове забезпечення напрямку програми:

Буде здійснюватися за рахунок коштів обласного бюджету протягом 2021 – 2027 років.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 3,5 млн. грн.

1.4. Технічне переоснащення**Опис проблеми:**

Для успішного ведення фермерського господарства була й залишається механізація ручної праці. У сільському господарстві самохідна техніка може використовуватися при веденні робіт з обробки землі, посівних роботах, збиранні врожаю, заготівлі кормів, транспортних роботах. Особливо така техніка необхідна в овочівництві, садівництві та ягідництві. При цьому використання мотоблоків і мотокультиваторів є малоефективним, а трактори з потужністю до 100 кВт є оптимальним варіантом для дрібних товаровиробників.

Станом на 01.01.2020 року в області налічується 13,3 тис. тракторів, з них: в сільськогосподарських підприємствах – 9,9 тис. од., в фермерських господарствах – 3,4 тис. од.

Темпи оновлення в фермерських господарствах набагато нижчі, ніж у сільськогосподарських підприємствах із – за відсутності вільних обігових коштів. Так за 2019 рік сільськогосподарськими підприємствами придбано 705 од. тракторів, фермерськими господарствами – 347 од.

Використання сучасної самохідної сільськогосподарської техніки підвищить ефективність роботи середніх та дрібних товаровиробників та значно покращить умови праці.

Мета:

Оптимізація виробничих процесів, збільшення виробництва продукції та поліпшення її якості; стимулювання новостворених (перші три роки після створення) малих сільськогосподарських підприємств та сімейних фермерських господарств (без статусу юридичної особи) до створення машино-тракторного парку.

Завдання:

- заохочення власників ОСГ до трансформування в сімейні фермерські господарства;
- підвищення ефективності роботи, покращення умов праці та збільшення доходів сільського населення.

Заходи:

Компенсація новоствореним (перші три роки після реєстрації) юридичним особам, фізичним особам-підприємцям, сімейним фермерським

господарствам (без набуття статусу юридичної особи), а в разі створення відповідних суб'єктів господарювання учасниками бойових дій без обмеження терміну після реєстрації, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, мають за попередній звітний період чистий дохід (виручку) до 10,0 млн грн та не більше 300 га земель сільськогосподарського призначення в обробітку, за придбану в поточному році нову тракторну техніку вітчизняного виробництва (та/або збірки) потужністю до 100 кВт в розмірі 30% вартості (без ПДВ), але не більше як 200,0 тис. грн на суб'єкт господарювання.

Результати:

- створення сприятливих умов для створення машино-тракторного парку, шляхом придбання на пільгових умовах нової тракторної техніки вітчизняного виробництва (та/або збірки);

- підвищення ефективності роботи та покращення умов праці, шляхом використання більш маневрених, паливно економних механізованих засобів виробництва.

Фінансове забезпечення напрямку програми

Буде здійснюватися за рахунок коштів обласного бюджету протягом 2021 – 2027 років.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 19,6 млн. грн.

1.5. Підтримка інвестиційної діяльності шляхом участі у виставкових заходах та поширення передового досвіду аграрних підприємств та трудових колективів сільськогосподарської галузі області

Опис проблеми:

Виставкова діяльність є одним із найважливіших елементів просування товарів та послуг регіонального виробника. Завдяки участі у виставках відбувається формування та підтримання позитивного іміджу області, як в Україні, так і у світі. Саме виставки є місцем для позиціонування області, формування партнерських договірних відносин із посередниками, споживачами, іншими господарюючими суб'єктами ринку.

Участь у міжнародних виставках надає можливість розширювати експортний потенціал товаровиробників Полтавщини. Особливою увагою користуються підприємства харчової та переробної промисловості. Значні можливості відкриваються перед виробниками органічної продукції.

В 2018-2019 році в рамках представлення області на Міжнародній агропромисловій виставці «АГРО» сформовані експозиції під назвами «Полтавщина – Екобренд України» та «Полтавщина-територія успіху», які були розміщені в НК «Експоцентр України». Полтавська область мала можливість підтвердити свій статус – одного з ключових регіонів в аграрній галузі країни.

У сфері виставкової діяльності область має певні досягнення, проте без достатньої фінансової підтримки не можливо досягти відповідного рівня.

Тому необхідно створити сприятливі умови для проведення та участі сільськогосподарських товаровиробників області у регіональних, всеукраїнських та міжнародних виставкових заходах. Необхідна підтримка підприємств-учасників, які погодились представляти область у виставкових заходах.

Досягнення, які має область в аграрному секторі економіки – це результат плідної самовідданої та наполегливої праці селян, які забезпечують динамічну розбудову і розвиток агропромислового комплексу.

З метою стимулювання праці на селі, підвищення рівня мотивації та створення здорової конкуренції між колективами сільгоспвиробників області необхідно забезпечити організоване проведення та належне фінансування обласних заходів з вшанування кращих аграрних підприємств та трудових колективів галузі області та поширення їх досвіду і досягнень, в тому числі з використанням всіх доступних засобів інформування населення області.

Напрямок підтримки:

Організація, проведення та участь суб'єктів господарювання агропромислового комплексу області у регіональних, всеукраїнських та міжнародних виставкових заходах; підтримка заходів з поширення передового досвіду аграрних підприємств та трудових колективів аграрної галузі, вшанування аграрних підприємств та трудових колективів сільськогосподарської галузі області.

Мета:

- встановлення та розвиток торгівельно-економічних відносин на національному та міжнародному рівнях, просування продукції сільськогосподарських товаровиробників області на внутрішніх та зовнішніх ринках;

- активізація участі підприємств області у міжнародних виставках з метою розширення присутності вітчизняних товаровиробників на найбільш значних зовнішніх ринках і виходу на нові перспективні ринки збуту українських товарів та послуг;

- підвищення рівня поваги до праці сільськогосподарського виробника;

- поширення передових практик та вшанування кращих трудових колективів та працівників агропромислового комплексу області.

Завдання:

- забезпечення позитивного міжнародного та інвестиційного іміджу області;

- висвітлення пріоритетів діяльності агропромислового комплексу області;

- поширення передових практик та вшанування кращих трудових колективів та працівників агропромислового комплексу області.

Заходи:

- розробка дизайну експозиції області, придбання матеріалів для презентації експозиції області (банери, прес-вол, стенди з кейс трибуною, презентаційні стенди з висвітленням економічного та інвестиційного потенціалу агропромислового сектору області), оренда площ в павільйонах, виставкових центрах, сплата реєстраційного внеску учасника виставки;

- придбання та виготовлення роздаткових матеріалів, канцелярських товарів, сувенірної продукції для забезпечення учасників виставок;

- транспортування, оренда додаткових матеріалів та обладнання, забудова виставкової площі (монтаж, демонтаж), облаштування виставкових площадок для тварин та їх обслуговування;

- організація відзначення кращих працівників та трудових колективів агропромислового комплексу області (оренда приміщення для проведення урочистих заходів, в тому числі забезпечення звуковим та мультимедійним обладнанням, оформлення залів, монтаж банерів; залучення культурно-мистецького супроводу; придбання та виготовлення рекламних інформаційних матеріалів для візуалізації заходів, презентаційних стендів, придбання та виготовлення запрошень, вкладишів у запрошення, бланків грамот, подяк, рамок, папок, живих квітів для нагороджених, корзин з живими квітами для оформлення сцени; поширення передового досвіду аграрних підприємств та трудових колективів сільськогосподарської галузі області шляхом залучення засобів масової інформації, інформаційних агентств інших засобів масової комунікації, у тому числі мережі Інтернет, соціальних мереж (передбачає, зокрема, виготовлення та поширення текстових, фото-, відео- та графічних інформаційних матеріалів, соціальної реклами; створення теле- та радіопрограм; інформаційне наповнення офіційних веб-ресурсів тощо).

Результати:

- підвищення рівня організації презентаційної діяльності;

- розвиток зовнішніх економічних зв'язків та експортного потенціалу регіону, підвищення інвестиційної привабливості, подальше вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності підприємств агропромислового комплексу області;

- стимулювання праці на селі, підвищення рівня мотивації та створення здорової конкуренції між колективами сільгоспвиробників області.

Фінансове забезпечення напрямку програми:

Буде здійснюватися за рахунок коштів обласного бюджету протягом 2021 – 2027 років.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 2,1 млн. грн.

1.6. Кредитування фермерських господарств

Опис проблеми:

Основними причинами, що стримують розвиток малого і середнього підприємництва, є, зокрема, низький рівень доступу до фінансово-кредитних та майнових ресурсів, неналежний рівень інформаційного, консультативного забезпечення підприємницької діяльності, труднощів в оформленні земельних ділянок, великі ставки орендної плати.

Одна з ключових проблем, яка стримує розвиток агросектору – це нестача дешевих кредитів.

Отримання кредитів – є проблемою, особливо для тих, хто щойно заснував фермерське господарство або сімейне фермерське господарство (без статусу юридичної особи), тому фінансова підтримка для них є найбільш важливою.

Напрямок підтримки:

Фінансова підтримка на зворотній основі у вигляді кредитів надається, на конкурсній основі, на реалізацію бізнес-планів із здійснення діяльності в агропромисловому комплексі, фермерським господарствам, в т.ч. сімейним фермерським господарствам (без набуття статусу юридичної особи), а також кооперативним об'єднанням органічних виробників (на витрати, пов'язані з виробництвом та переробкою органічної продукції), які мають чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній (звітний) рік до 10,0 млн. грн, у власності та/або користуванні яких перебуває не менше 7 га, але не більше ніж 300 га земель сільськогосподарського призначення.

Плата за користування кредитними коштами фінансової підтримки встановлюється в кредитних договорах у розмірі 3 відсотків від суми непогашеного кредиту на рік та використовується для покриття витрат, пов'язаних з наданням і обслуговуванням кредитів, методичної допомоги в підготовці бізнес-планів та інших заходів, пов'язаних із виконанням завдань і заходів Комплексної програми, відповідно до затвердженого Департаментом агропромислового розвитку облдержадміністрації кошторису. Спосіб забезпечення наданих кредитів (іпотека майна та інших активів, порука тощо), графіки їх погашення і внесення плати за користування кредитом встановлюються в кредитних договорах.

Мета:

Надання доступу до фінансово-кредитних ресурсів (дешевих кредитів) фермерським господарствам.

Завдання:

- надання доступу до фінансово-кредитних ресурсів (дешевих кредитів);
- підвищення ефективності роботи та збільшення доходів у фермерських господарствах;

- збільшення кількості фермерських господарств та сімейних фермерських господарств (без статусу юридичної особи).

Заходи:

Надання переможцям конкурсу бізнес-планів, фінансової підтримки на платній та зворотній основі строком до 5-ти років у розмірі, визначеному бізнес-планом, але не більше 500,0 тис. грн, з відтермінуванням погашення основної суми зобов'язання до 1 року на такі цілі:

- на витрати, пов'язані із розвитком садівництва, ягідництва, овочівництва, вирощування лікарських рослин та нішевих культур, в тому числі придбання техніки та обладнання;

- на витрати, пов'язані із розвитком тваринництва (великої рогатої худоби, вівчарства, козівництва, кролівництва, птахівництва, равлики тощо) в т.ч. придбання суб'єктами господарювання тварин, обладнання для виробництва, заготівлі та переробки кормів, молока і м'яса, а також бджільництва і рибництва;

- на будівництво та реконструкцію тваринницьких приміщень, цехів з переробки сільськогосподарської продукції та виготовлення продуктів харчування, приміщень для зберігання сільськогосподарської продукції;

- на витрати, пов'язані з виробництвом та переробкою органічної продукції (в тому числі кооперативам учасниками яких є виключно сертифіковані виробники органічної продукції);

- на витрати, пов'язані із розвитком сільського зеленого туризму в т.ч. на будівництво та реконструкцію житлових приміщень;

- новоствореним фермерським господарствам та сімейним фермерським господарствам (без статусу юридичної особи), суб'єктам господарювання засновниками яких є учасники бойових дій для започаткування господарської діяльності в рослинництві і тваринництві протягом всього терміну користування кредитом.

Результати:

- створення умов для доступу до фінансово-кредитних ресурсів (дешевих кредитів) фермерським господарствам;

- розвиток господарств, що займаються тваринництвом, бджільництвом, рибництвом, садівництвом, ягідництвом, овочівництвом, вирощуванням грибів і виробництвом органічної продукції та надають послуги із сільського зеленого туризму;

- створення нових робочих місць.

Фінансове забезпечення напрямку програми:

Буде здійснюватися за рахунок коштів обласного бюджету протягом 2021–2027 років.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 50,0 млн. грн.

Напрямок 2. Підвищення доданої вартості в аграрній сфері

2.1. Створення та підтримка сільськогосподарських кооперативів

Опис проблеми:

Значна частина сільськогосподарської продукції в області виробляється саме в особистих селянських і фермерських господарствах та фізичними особами – сільськогосподарськими товаровиробниками, які не мають постійно діючих каналів реалізації такої продукції. Тому, вирощена сільськогосподарська продукція, як правило, реалізується на стихійних ринках, через посередників за заниженими цінами, а іноді залишається на полях або псується.

Традиційним засобом виживання дрібних ринкових суб'єктів є кооперація, яка завжди надавала можливість виходу із ситуації, що вважається критичною та кризовою. Кооператив дійсно є ефективним засобом самопомоги для тих, хто опинився в скрутному становищі.

Водночас формування мережі сільськогосподарських кооперативів стримується через слабку матеріальну базу, відсутність кваліфікованих кадрів – організаторів кооперативного руху, недостатню обізнаність селян у перевагах об'єднання зусиль на умовах кооперації для подальшого розвитку і відсутність будь-якої державної підтримки.

В даний час створились найбільш сприятливі умови для створення і розвитку постачальницьких, заготівельно-збутових, молочних, м'ясних, зернових переробних, сервісних та багатофункціональних кооперативів.

Вирішення питання щодо збуту продукції, вирощеної фермерами, особистими селянськими господарствами та фізичними особами в області, як і в Україні в цілому, можливе за умови фінансової підтримки розвитку мережі сільськогосподарських кооперативів, як важливого чинника підвищення конкурентоспроможності дрібних сільськогосподарських товаровиробників, поліпшення їх соціально-економічного стану та розширення сфери їх самозайнятості, створення ланцюжків доданої вартості сільськогосподарської продукції.

Крім цього, на користь розвитку кооперації в області впливає факт усвідомлення, що особисті селянські і фермерські господарства та фізичні особи – сільськогосподарські товаровиробники не здатні самостійно адаптуватися до вимог СОТ і кон'юнктури аграрного ринку щодо виробництва високоякісної сільськогосподарської продукції.

Розв'язання проблеми реалізації та переробки сільгосппродукції, що вирощена дрібними товаровиробниками, можливе лише за умови фінансової підтримки їх створення та розвитку і є важливою соціально-економічною інституцією підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, активного розвитку сільської місцевості та підвищення рівня і якості життя сільського населення в цілому.

Напрямок підтримки:

Здешевлення вартості сільськогосподарської техніки, технологічного транспорту, в т.ч. цистерн для перевезення молока на базі самохідних та причіпних транспортних засобів, причепів (павільйонів та платформ) для перевезення вуликів для бджіл, холодильного, пакувального, сортувального, сушильного, технологічного та допоміжного обладнання з переробки сільськогосподарської продукції, надається сільськогосподарським кооперативам, що здійснюють діяльність без мети одержання прибутку, до складу якого входять від 7 і більше членів, у власності та/або користуванні кожного з яких перебувають землі сільськогосподарського призначення або тварини, ідентифіковані та зареєстровані відповідно до законодавства.

Мета:

- сприяння розвитку та функціонуванню сільськогосподарських кооперативів, що здійснюють діяльність без мети одержання прибутку;
- вирішення питання просування сільськогосподарської продукції особистими селянськими, фермерськими господарствами та фізичними особами – сільськогосподарськими товаровиробниками на організований аграрний ринок.

Завдання:

- поліпшення матеріально-технічної бази сільськогосподарських кооперативів, що здійснюють діяльність без мети одержання прибутку;
- надання організаційної підтримки при створенні сільськогосподарських кооперативів, що здійснюють діяльність без мети одержання прибутку;
- стимулювання процесів самоорганізації сільськогосподарських товаровиробників усіх форм власності на кооперативних принципах;
- підвищення доходів сільського населення.

Заходи:

- стимулювання створення нових, відновлення діяльності зареєстрованих недіючих, підтримка діючих сільськогосподарських кооперативів;
- організація інформаційно-роз'яснювальної роботи серед членів особистих селянських господарств, фермерських господарств та фізичних осіб - сільськогосподарських товаровиробників щодо переваг провадження їх діяльності у складі кооперативів;
- компенсація або співфінансування 50% вартості сільськогосподарської техніки, технологічного транспорту, обладнання та устаткування для виробництва та переробки сільгосппродукції, але не більше ніж 500 тис. грн. (без урахування сум податку на додану вартість).

Результати:

- створення та облаштування 20 сільськогосподарських кооперативів (що здійснюють діяльність без мети одержання прибутку) за різними напрямками

діяльності, які в подальшому стануть демонстраційними при створенні аналогічних кооперативів в Полтавській області;

- підвищення рівня конкурентоздатності особистих селянських господарств, фермерських господарств, фізичних осіб - сільськогосподарських товаровиробників, які стали членами сільськогосподарських кооперативів, що здійснюють діяльність без мети одержання прибутку;

- створення 50 додаткових робочих місць.

Фінансове забезпечення напрямку програми:

Буде здійснюватися за рахунок коштів обласного бюджету протягом 2021–2027 років.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 10,5 млн. грн.

2.2. Підтримка сільськогосподарської дорадчої діяльності

Опис проблеми:

Проблема комплексного соціального розвитку українського села залишається надто гострою і такою, що має стабільну тенденцію до подальшого погіршення. Попри економічний розвиток аграрної галузі України та області, на сільських територіях загострюються такі соціально-економічні проблеми, як низький рівень зайнятості і доходів селян, вимушена трудова міграція у зв'язку з обмеженими можливостями працевлаштування, занепад соціальної інфраструктури, поглиблення демографічної кризи тощо. Тому реалії сьогодення потребують впровадження ефективних інструментів впливу на покращення ситуації.

Ведення власного бізнесу через фермерські та особисті селянські господарства набуває останнім часом важливого соціально-економічного значення, яке формує зайнятість та основний або додатковий сімейний дохід значної кількості селян. Але переважна більшість власників малих господарств на селі не володіє достатнім рівнем економічної культури ведення аграрного бізнесу як сукупністю сучасних знань, навичок і досвіду. Тому досить часто, витрачаючи обмежений фінансовий та значний трудовий ресурс, малий сільгоспвиробник не досягає бажаних результатів виробництва, а як наслідок, не має відповідних доходів, щоб розвивати своє господарство. Такі малі виробники в більшості відірвані від значної частини наукових та технологічних досягнень тому і потребують коротких інтенсивних курсів навчання з поєднанням теоретичної та практичної складових, наближених до місця їх проживання та ведення бізнесу.

Дорогою до знань для цієї частини населення є сільськогосподарське дорадництва, яке містить в собі сукупність дій та заходів, спрямованих на задоволення потреб сільськогосподарських товаровиробників і сільського населення у підвищенні рівня знань та удосконаленні практичних навичок ведення прибуткового господарювання, поліпшення добробуту та розвиток соціальної сфери села.

Забезпечення повноцінного провадження сільськогосподарської дорадчої діяльності зумовлено вступом нашої країни до СОТ та підписанням Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, що потребує адаптації аграрного виробництва України до санітарних і фіто-санітарних вимог європейського законодавства.

Статті 403, 404 розділу 5 Угоди України про асоціацію чітко закріплює зобов'язання України розвивати систему сільськогосподарського дорадництва.

Підтримка сільськогосподарської дорадчої діяльності направлена на розв'язання комплексу завдань, пов'язаних з впровадженням у виробництво досягнень науки і сучасних технологій, удосконалення методів і способів прибуткового господарювання суб'єктів аграрного виробництва, оновленням економічної культури сільського населення, зміцнення конкурентоспроможного людського капіталу на селі.

Даний напрямок Програми розроблений з врахуванням норм Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність».

Напрямок підтримки:

До участі у виконанні заходів Програми залучаються суб'єкти дорадчої діяльності (сільськогосподарські дорадчі служби) – юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, які пройшли реєстрацію відповідно до законодавства і внесені до Реєстру сільськогосподарських дорадчих служб.

Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації, з урахуванням стану розвитку сільськогосподарського виробництва і сільської місцевості, потреб сільськогосподарських товаровиробників і сільського населення в дорадчих послугах визначає виконавців заходів для задоволення цих потреб, здійснює розподіл коштів обласного бюджету між суб'єктами дорадчої діяльності для компенсації понесених ними витрат на виконання заходів.

Мета:

Забезпечення ефективної діяльності в Полтавській області мережі сільськогосподарських дорадчих служб (сільськогосподарського дорадництва) для задоволення потреб сільськогосподарських товаровиробників та сільського населення у розширенні професійних знань і вдосконаленні їх практичних навичок, підвищенні ефективності господарювання, активного розвитку сільської місцевості, підвищення рівня добробуту і зайнятості сільського населення, а також забезпечення конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринку, збереження селянства як носія української ідентичності, культури і духовності.

Завдання:

- підвищення рівня ефективної зайнятості, посилення мотивації сільського населення до розвитку підприємництва у сільській місцевості як головної умови підвищення рівня життя населення;

- розвиток сільських територій та розв'язання соціальних проблем сільського населення;
- сприяння розвитку сучасної інфраструктури стабільного аграрного ринку, зокрема сільськогосподарської кооперації;
- створення ланцюгів доданої вартості в сільській економіці;
- створення екологічно безпечних умов для життєдіяльності населення, збереження навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів, особливо земель сільськогосподарського призначення.

Заходи на виконання напрямку програми:

1. Підвищення рівня ефективності господарювання на землі через:
  - 1.1. навчання та надання дорадчої допомоги сільськогосподарським товаровиробникам та сільському населенню з питань урегулювання відносин власності на землю і майно та ефективного їх використання;
  - 1.2. інформування про новітні досягнення науки і техніки, поширення і впровадження у виробництво сучасних технологій, передового досвіду господарювання, дотримання стандартів якості та безпеки сільськогосподарської продукції;
  - 1.3. дорадництво з питань диверсифікації сільськогосподарського виробництва;
  - 1.4. роз'яснення державної та регіональної політики та шляхів її реалізації через участь сільськогосподарських товаровиробників та сільського населення у державних та регіональних програмах економічного і соціального розвитку, програмах розвитку галузей сільськогосподарського виробництва та сільської місцевості;
  - 1.5. проведення навчальних заходів з питань стимулювання виробництва екологічно чистої продукції.
2. Розвиток інфраструктури аграрного ринку, зокрема:
  - 2.1. надання дорадчих послуг з метою організації мережі збуту сільськогосподарської продукції від виробника до споживача, шляхом створення сільськогосподарських кооперативів, з метою формування оптових партій продовольства та його реалізації через роздрібну торгівельну мережу, переробні підприємства та підприємства харчової промисловості, оптові ринки тощо;
  - 2.2. інформування з питань сприяння сільгоспвиробникам у підвищенні якості та сертифікації сільськогосподарської продукції відповідно до вимог ЄС та СОТ та формування у населення навиків здорового харчування.
3. Поширення економічної інформації, а саме:
  - 3.1. інформування сільськогосподарських товаровиробників і сільських жителів про ціни і кон'юнктуру ринків, їх переваги та недоліки (пристосування до умов СОТ, ЄС, інших міжнародних інституцій);
  - 3.2. дорадництво з питань маркетингу сільськогосподарської продукції і залучення ресурсів для її прибуткового виробництва;

3.3. надання дорадчих послуг з питань розвитку малого та середнього бізнесу, підприємництва в сільській місцевості.

4. Проведення досліджень, моніторингу з економічних, соціальних, побутових і культурних проблем сільського населення.

5. Реалізація програм соціально-економічного розвитку:

5.1. надання дорадчих послуг органам виконавчої влади та місцевого самоврядування з питань підготовки та реалізації програм розвитку сільських громад та сільської місцевості;

5.2. сприяння розвитку несільськогосподарського підприємництва в сільській місцевості, у тому числі сільського зеленого туризму, зайнятості сільського населення;

5.3. робота із сільською молоддю, ініціювання та реалізація молодіжних програм.

6. Надання дорадчих послуг з правових питань.

Основними методами дорадчої діяльності є:

- проведення навчальних семінарів з питань сільськогосподарських технологій, агробізнесменеджменту та маркетингу, диверсифікації виробництва, створення ланцюжків доданої вартості, несільськогосподарського підприємництва, створення нових робочих місць на селі, розв'язання соціальних і побутових проблем у сільській місцевості;

- організація та проведення демонстраційних показів (проведення днів поля, демонстрацій), агротехнічних заходів, технологій, систем ведення господарства, сортів, гібридів, порід тварин, техніки, добрив, кормів, засобів захисту рослин, передового досвіду господарювання, досягнень аграрної науки та освіти;

- надання групових та індивідуальних дорадчих послуг (порад і консультацій) сільськогосподарським товаровиробникам та сільському населенню щодо розв'язання їх управлінських та бізнес проблем, підвищення прибутковості економічної діяльності, створення та діяльності сільськогосподарських кооперативів, оподаткування, збуту продукції тощо;

- видання та розповсюдження буклетів, інформаційних листків, брошур, книг, публікацій у засобах масової інформації тощо для забезпечення сільськогосподарських підприємств і сільського населення інформацією про сучасні технології, досягнення науки в аграрній сфері, вимоги щодо якості сільськогосподарської продукції в зрозумілій для них формі;

- проведення засідань, круглих столів, конференцій, зборів сільських громад, ініціативних груп керівників сільськогосподарських підприємств, власників особистих селянських і фермерських господарств, органів державної влади і місцевого самоврядування для обговорення найбільш актуальних проблем, що пов'язані з розвитком сільських територій;

- організація дорадчого супроводу фермерських господарств, особистих селянських господарств, сільськогосподарських кооперативів, громадських об'єднань, клубів за інтересами, що організовані сільськими жителями;

- ведення сайтів, сторінок дорадчих служб у мережі Інтернет.

Результати:

У ході реалізації визначених у Програмі заходів буде створено умови пристосування суб'єктів різних форм власності на селі до вимог ринкової економіки для досягнення таких цілей:

- забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання, які провадять діяльність у сільській місцевості, та збільшення обсягів залучення інвестицій у розвиток сільського господарства і сільської місцевості;

- залучення у виробництво сільськогосподарської продукції особистих селянських господарств, перетворення їх у фермерські господарства або інші суб'єкти господарювання, надання допомоги щодо їх участі у виконанні державних та місцевих програмах розвитку сільських територій, міжнародних грантах та проектах;

- сприяння збільшенню надходжень до місцевих бюджетів для розв'язання проблем сільських територій;

- сприяння розвитку сільських територіальних громад, поліпшення інфраструктури сільських населених пунктів та формування середнього класу в сільській місцевості;

- збільшення кількості суб'єктів господарювання в сільській місцевості;

- стимулювання процесу створення та функціонування сільськогосподарських кооперативів;

- поглиблення диверсифікації виробництва середнього та малого аграрного бізнесу;

- підвищення рівня обізнаності сільського населення з питань ведення органічного землеробства;

- сприяння розвитку мікробізнесу та народних ремесл, що будуються як на традиційних навичках, так і на нових різновидах вмінь.

Фінансове забезпечення напрямку програми:

Виконання Програми буде здійснюватися за рахунок коштів обласного бюджету, місцевих бюджетів та інших джерел протягом 2021 – 2027 років.

Розрахункова загальна потреба в коштах обласного бюджету складає 7,0 млн. грн.

Напрямок 3. Розвиток органічного землеробства та виробництво органічних продуктів харчування**3.1. Підтримка товаровиробників органічної продукції****Опис проблеми:**

Розвиток органічного виробництва є досить актуальним на сьогодні через низку явних екологічних, економічних та соціальних переваг, що притаманні цій сфері діяльності. Інтенсифікація сільського господарства, яка останнім часом відбувається в усьому світі, має негативний вплив не лише на

навколишнє середовище, але і виснажує природні ресурси, без яких ведення агровиробництва неможливе. Тому органічне сільське господарство має екологічні переваги, сприяє скороченню викидів вуглекислого газу, закису азоту й метану, які сприяють глобальному потеплінню.

Органічне сільське господарство, по-перше, знижує ризик втрати здоров'я для сільськогосподарських працівників, адже саме вони найбільш уразливі до дії пестицидів та інших хімікатів, які використовує традиційне виробництво.

По-друге, органічні продукти більш корисні для споживачів завдяки мінімізації впливу на здоров'я токсичних і стійких хімічних речовин. Середньостатистичні конвенційні овочі та фрукти можуть містити у своєму складі залишки понад 20 пестицидів, м'ясо та молоко, у свою чергу, може містити антибіотики, гормони, стимулятори росту. Натомість, за дослідженнями вчених з різних країн, органічні продукти на 50% містять більше поживних речовин, мінералів та вітамінів (вітамін С, залізо, магній і фосфор), ніж аналогічні продукти з промислових ферм.

Особливо корисні органічні продукти для дітей, оскільки дитячий організм більш вразливий до дії залишків пестицидів, нітратів, важких металів та антибіотиків у продуктах харчування.

При виробництві органічної продукції у рослинництві заборонено використовувати отрутохімікати для боротьби з бур'янами, шкідниками й хворобами рослин, а також мінеральні добрива синтетичного походження, при цьому захист рослин здійснюється переважно препаратами натурального походження, а для живлення ґрунту й рослин використовуються органічні добрива; категорично заборонене використання генетично модифікованих організмів; у тваринництві не дозволяється застосовувати стимулятори росту, гормони й антибіотики, а для лікування тварин використовуються профілактичні засоби й гомеопатичні препарати.

Органічні методи господарювання покращують стан ґрунту та його родючість без застосування хімічно синтезованих добрив. Боротьба з бур'янами та шкідниками проводиться без застосування токсичних пестицидів, оберігаючи тим самим земельні та водні ресурси від забруднення токсичними сполуками. Обов'язкове застосування сівозмін, використання насіння і порід, адаптованих до місцевих умов, і відновлення функціонального біорізноманіття сприяють подальшому зміцненню екологічного балансу.

Соціальною перевагою органічного сільського господарства, є те, що воно має високий потенціал для забезпечення життєдіяльності сільського населення і пожвавлення роботи дрібних фермерських господарств. Разом зі зростанням органічного сектора зростатиме і працевлаштування місцевого населення, оскільки, органічне землеробство менш механізоване і потребує, як правило, більше ручної праці.

Як результат, органічне виробництво може стати ефективним інструментом збереження здоров'я нації, запровадження культури здорового харчування.

В першу чергу споживачами цієї продукції повинні стати діти, люди похилого віку та громадяни, що потребують оздоровлення.

Основні переваги органічних продуктів можна визначити наступним чином:

Напрямок Програми розроблено на виконання Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

Мета:

- збільшення частки органічної продукції у загальному обсязі валової продукції сільського господарства Полтавської області;
- відродження родючості полтавських ґрунтів, зокрема, через впровадження технології органічного виробництва;
- впровадження SMART спеціалізації області – обираючи органічне виробництво як спеціалізований напрямок;

- забезпечення соціальних закладів та населення Полтавської області якісними продуктами харчування органічного виробництва.

Завдання:

- стимулювання розвитку органічного виробництва як складової розвитку сільських територій;
- просування органічної продукції до споживача через залучення органічного виробника до участі у регіональних заходах;
- стимулювання розвитку органічної кооперації та формування спільних об'єднань в органічному виробництві області;
- здешевлення вартості органічної продукції з метою забезпечення її конкурентоздатності на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Заходи:

- соціальна реклама та підвищення ролі дорадництва через включення її до плану дорадчих послуг;
- кооперування сертифікованих виробників для переробки органічної продукції та їх кредитування;
- створення локальних ринків збуту органічних продуктів харчування;
- компенсація в розмірі 50% понесених витрат у зв'язку із проведенням та підтвердженням відповідності виробництва органічної продукції (сировини) та отриманням сертифіката відповідності у рослинництві, тваринництві та переробці сільськогосподарської продукції, незалежно від видів сільськогосподарської діяльності та видів продуктів переробки у перехідний період, а після нього лише суб'єктам господарювання, які мають чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній рік до 10,0 млн грн, у власності та/або користуванні яких перебуває до 300 га земель сільськогосподарського призначення, але не більше 100,0 тис. грн на одного суб'єкта господарювання;
- компенсація до 50% понесених витрат за придбання дозволених для використання засобів захисту рослин та добрив для всіх виробників органічної продукції, але не більше ніж в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь;
- компенсація в розмірі 40% вартості поставленої органічної продукції дитячим дошкільним, шкільним, медичним та соціальним закладам області на умовах тендерної закупівлі.

Результати:

Впровадження Програми сприятиме:

- раціональному використанню природних ресурсів, забезпеченню їх належного використання та відтворення;
- відмові від використання генетично модифікованих організмів та продукції з них;
- відмові від використання хімічно синтезованих зовнішніх ресурсів;
- довгостроковому підтриманню родючості ґрунту;

- використанню живих організмів та методів механічного виробництва;
- забезпеченню високого рівня біологічного розмаїття;
- використанню у виробництві процесів, що не завдають шкоди навколишньому природному середовищу, здоров'ю людей та тварин;
- забезпеченню збереження та відтворення родючості ґрунтів, стійкості ґрунтів та біологічного розмаїття ґрунтів методами, які оптимізують біологічну активність ґрунтів, забезпечують збалансоване постачання поживних речовин для рослин;
- мінімізації використання невідновлювальних та зовнішніх ресурсів;
- переробці відходів та супутніх продуктів рослинного та тваринного походження для подальшого використання у виробництві продукції рослинного та тваринного походження;
- врахуванню місцевого або регіонального екологічного стану територій під час вибору категорії продукції для виробництва;
- охороні рослин за допомогою превентивних заходів, таких, як вибір відповідних видів та сортів, стійких до хвороб та шкідників, сівозміни, механічних та фізичних методів та захист від природних ворогів (шкідників);
- охороні здоров'я тварин шляхом заохочення природного імунного захисту тварин, відбору відповідних порід;
- врахуванню при виборі порід ступеня адаптації тварин до місцевих умов, їх життєздатності та стійкості до хвороб;
- виробництву продукції органічного тваринництва з тварин, що були вирощені в органічних господарствах з самого народження впродовж усього життя;
- годуванню тварин органічними кормами;
- виключенню використання штучно виведених поліплоїдних тварин;
- збереженню біологічного розмаїття природних водних екологічних систем, безперервної охорони водного середовища та якості навколишніх водних та поверхневих екологічних систем при виробництві продукції рибальства;
- створенню додаткових робочих місць;
- активізації підприємництва, що пов'язане із органічним виробництвом;
- створенню ланцюжків доданої вартості.

Фінансове забезпечення напрямку Програми

Буде здійснюватися за рахунок коштів обласного бюджету протягом 2021 – 2027 років.

Розрахункова загальна потреба в коштах складає 5,6 млн. грн.

Контроль за виконанням Програми

Координація та контроль за виконанням Програми здійснюється Департаментом агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації та постійною комісією з питань аграрної політики та земельних відносин Полтавської обласної ради.

**Паспорт Програми
розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини
за пріоритетними напрямками на період до 2027 року**

1	Ініціатор розроблення програми	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації
2	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення проекту програми	Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки», рішення обласної ради від 20.12.2019 «Про Стратегію розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки»
3	Розробник та співрозробники програми	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, громадська організація «Полтавське обласне об'єднання фермерів і приватних землевласників імені Героя України, Героя Небесної Сотні Віктора Чміленка», громадська організація «Асоціація розвитку інтенсивного садівництва Полтавщини», Полтавський державний аграрний університет, Полтавський фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі
4	Відповідальний виконавець програми	Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації, Полтавський фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі
5	Номер і назва операційної цілі Стратегії розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки, якій відповідає програма	2.1. Інноваційний та науковий розвиток економіки області на основі смарт-спеціалізації
6	Термін реалізації програми	Протягом 2021 – 2027 років
7	Етапи виконання програми (для довгострокових програм)	-
8	Бюджети, з яких залучаються кошти на виконання програми	Обласний бюджет, інші джерела

9	Очікуваний обсяг фінансування програми, всього	214,5 млн. грн.
	у тому числі за рахунок коштів:	
1)	державного бюджету;	-
2)	обласного бюджету;	100,0 млн. грн.
3)	районного, міського, селищного (сільського) бюджету;	-
4)	інших джерел фінансування	114,5 млн. грн.

**Директор Департаменту
агропромислового розвитку
Полтавської обласної
державної адміністрації**

С. ФРОЛОВ

	господарювання, які утримують від 3 корів та (або) від 10 голів кіз та овець шляхом компенсації витрат в розмірі 50 %, але не більше 50,0 тис. грн. на один суб'єкт господарювання			Разом	12800,0	800,0	2000,0	2000,0	2000,0	2000,0	2000,0	2000,0
1.2. Розвиток бджільництва	Підтримка молодих пасічників-початківців віком до 35 років, а також учасників бойових дій без обмеження віку, які пройшли відповідне навчання в ліцензованих освітніх закладах, шляхом відшкодування 50% вартості матеріалів та обладнання для облаштування першої пасіки (вулики нові, медогонки, воскотопки, стіл для розпечатки сот), але не більше 50,0 тис. грн на один суб'єкт господарювання за умови утримання від 10 бджолосімей.	2021-2027	Департамент агропромислового розвитку	Обласний бюджет	3250,0	250,0	500,0	500,0	500,0	500,0	500,0	500,0
				Місцеві бюджети та інші джерела	3250,0	250,0	500,0	500,0	500,0	500,0	500,0	500,0
				Разом	6500,0	500,0	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0
	Фінансова підтримка на закупівлю племінного матеріалу шляхом відшкодування 50% вартості племінного матеріалу, закупленого у суб'єктів племінної справи, але не більше ніж 20,0 тис. грн. на одну пасіку	2021-2027	Департамент агропромислового розвитку	Обласний бюджет	2700,0	300,0	400,0	400,0	400,0	400,0	400,0	400,0
				Місцеві бюджети та інші джерела	2700,0	300,0	400,0	400,0	400,0	400,0	400,0	400,0
				Разом	5400,0	600,0	800,0	800,0	800,0	800,0	800,0	800,0

	аграрних підприємств та трудових колективів сільськогосподарської галузі області											
1.6.Кредитування фермерських господарств	Надання переможцям конкурсу бізнес-планів, фінансової підтримки на платній та зворотній основі строком до 5-ти років у розмірі, визначеному бізнес-планом, але не більше 500,0 тис. грн, з відтермінуванням погашення основної суми зобов'язання до 1 року	2021-2027	Департамент агропромислового розвитку, Полтавський обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі	Обласний бюджет	37000	4000	5500	5500	5500	5500	5500	5500
				Місцеві бюджети та інші джерела	37000	4000	5500	5500	5500	5500	5500	5500
				Разом	74000	8000	11000	11000	11000	11000	11000	11000
2.1. Створення та підтримка сільськогосподарських кооперативів	Компенсація або співфінансування 50% вартості сільськогосподарської техніки, технологічного транспорту, обладнання та устаткування для виробництва та переробки сільгосппродукції, але не більше ніж 500 тис. грн. (без урахування сум податку на додану вартість).	2021-2027	Департамент агропромислового розвитку	Обласний бюджет	9450,0	450,0	1500,0	1500,0	1500,0	1500,0	1500,0	1500,0
				Місцеві бюджети та інші джерела	9450,0	450,0	1500,0	1500,0	1500,0	1500,0	1500,0	1500,0
				Разом	18900,0	900,0	3000,0	3000,0	3000,0	3000,0	3000,0	3000,0

2.2. Підтримка сільськогосподарської дорадчої діяльності	Компенсація 100 % вартості дорадчих послуг, наданих ОСГ, фізичним особам-підприємцям, сімейним фермерським господарствам (без статусу юридичної особи) відповідно до плану заходів дорадчої діяльності	2021-2027	Департамент агропромислового розвитку	Обласний бюджет	2000,0	500,0	250,0	250,0	250,0	250,0	250,0	250,0
3.1. Підтримка товаровиробників органічної продукції	Компенсація в розмірі 50% понесених витрат у зв'язку із проведенням та підтвердженням відповідності виробництва органічної продукції (сировини) та отриманням сертифіката відповідності у рослинництві, тваринництві та переробці сільськогосподарської продукції	2021-2027	Департамент агропромислового розвитку	Обласний бюджет	2700,0	300,0	400,0	400,0	400,0	400,0	400,0	400,0
				Місцеві бюджети та інші джерела	2700,0	300,0	400,0	400,0	400,0	400,0	400,0	400,0
				Разом	5400,0	600,0	800,0	800,0	800,0	800,0	800,0	800,0
	Компенсація до 50% понесених витрат за придбання дозволених для використання засобів захисту рослин та добрив для всіх виробників органічної продукції, але не більше ніж в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь	2021-2027	Департамент агропромислового розвитку	Обласний бюджет	2100,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0
				Місцеві бюджети та інші джерела	2100,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0
				Разом	4200,0	600,0	600,0	600,0	600,0	600,0	600,0	600,0

**Бюджет Програми
розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини
за пріоритетними напрямками на період до 2027 року**

млн. грн

Очікувані джерела фінансування	З розбивкою по роках							Всього	Частка у % від загального обсягу фінансування
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2026 р.	2027 р.		
Обсяг коштів, усього, у тому числі:	22,0	32,1	32,1	32,1	32,1	32,1	32,1	214,5	100
державний бюджет	-	-	-	-	-	-	-	-	-
обласний бюджет	10,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	100,0	46,6
районні, міські бюджети та бюджети сіл, селищ, об'єднаних територіальних громад, інші джерела	12,0	17,1	17,1	17,1	17,1	17,1	17,1	114,5	53,4

Показники успішності Програми

Показники успішності проекту*	Значення показника станом на початок реалізації Програми	Одиниця виміру	Прогнозовані значення показників успішності станом на завершення бюджетного року							Джерела інформації показників
			2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	
Чисельність поголів'я корів в господарствах населення	56,1	тис. голів	56,9	57,8	58,6	59,4	60,3	61,2	62,0	Статистичні дані (форма 24 с/г)
Надій молока на корову в господарствах населення	5741	кг/рік	5850	5900	6100	6250	6400	6650	7000	Статистичні дані (форма 24 с/г)
Виробництво молока в господарствах населення	322	тис. тонн	332	340	357	371	386	407	433	Статистичні дані (форма 24 с/г)
Виробництво меду на території Полтавської області	3112	тонн/рік	3200	3300	3450	3500	3650	3800	4000	Статистичні дані (форма 24 с/г)
Площа плодово-ягідних насаджень	823,9	га	831,9	839,9	847,9	855,9	863,9	871,9	879,9	Статистичні дані 29 с/г за 2019 рік
Валове виробництво плодово-ягідної продукції	120,9	тис. тонн	121,5	123,5	126,0	129,0	134,0	140,0	145,0	Статистичні дані 29 с/г за 2019 рік
Створено додатково робочих місць в садівництві (наростаючим підсумком)	Кількість працівників для сезонних робіт	осіб	100	200	300	400	600	800	1000	Згідно розрахунків потреби в працівниках
Оновлення машино-тракторного парку	Додатково буде придбано	од.	14	15	15	15	15	15	15	За результатами виконання Програми
Створення та облаштування сільськогосподарських кооперативів	Кількість створених сільськогосподарських кооперативів	од.	2	3	3	3	3	3	3	За результатами виконання Програми
Кількість малих суб'єктів господарювання, які будуть об'єднані в кооперативи (ОСГ, ФГ, СФГ)	Кількість суб'єктів господарювання	од.	20	36	36	38	40	40	45	За результатами виконання Програми
Сертифіковані виробники органічної продукції	29	од.	30	32	33	34	36	37	39	За результатами виконання Програми
Обсяг залучених інвестицій в розвиток сільського господарства	Додатково буде залучено	тис. грн	8000	11000	11000	11000	11000	11000	11000	За результатами виконання Програми

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення

сесії обласної

ради восьмого скликання

2021 №

ПОРЯДОК

використання коштів обласного бюджету на виконання заходів Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року

І. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає механізм використання коштів, передбачених в бюджеті Полтавської області на виконання заходів Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року (далі – Програма), спрямованої на реалізацію Стратегії розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки, затвердженої рішенням пленарного засідання двадцять дев'ятої сесії Полтавської обласної ради сьомого скликання від 20.12.2019 № 1242 «Про Стратегію розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки».

1.2. Бюджетні кошти спрямовуються на виконання пріоритетних завдань з підтримки та розвитку агропромислового комплексу, визначених Програмою, за такими напрямками:

- розвиток тваринництва;
- розвиток бджільництва;
- садівництво та ягідництво;
- технічне переоснащення;
- організація, проведення та участь агропромислового комплексу області у регіональних, всеукраїнських та міжнародних виставкових заходах;
- підтримка заходів із поширення передового досвіду аграрних підприємств та трудових колективів аграрної галузі, вшанування кращих аграріїв;
- кредитування фермерських господарств;
- створення та підтримка сільськогосподарських кооперативів;
- підтримка сільськогосподарської дорадчої діяльності;
- підтримка товаровиробників органічної продукції.

1.3. Головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем Програми є Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації (далі – Департамент).

Кошти за напрямом «Підтримка інвестиційної діяльності шляхом участі у виставкових заходах та поширення передового досвіду аграрних підприємств та трудових колективів сільськогосподарської галузі області» використовуються

Департаментом відповідно до річного плану закупівель (додатку до річного плану закупівель).

1.4. Кошти на виконання заходів Програми розподіляються на конкурсній основі, в межах виділених бюджетних асигнувань на виконання Програми.

1.5. Учасник Програми (далі – учасник) – фізична особа-підприємець, юридична особа – резидент чи сімейне фермерське господарство, яке подало заявку на одержання фінансової підтримки на конкурсній основі у спосіб, встановлений цим Порядком.

Для цілей цього Порядку новоствореними вважаються юридичні особи, фізичні особи-підприємці, сімейні фермерські господарства, які одночасно відповідають таким критеріям: утворені протягом попередніх 3 років, провадять у сфері товарного виробництва сільськогосподарської продукції зареєстрований вид діяльності не менше 1 року; мають середньорічну штатну чисельність працівників не менше 2-х осіб (крім сімейних фермерських господарств); подали у встановленому законом порядку річну фінансову (податкову) звітність.

1.6. Фінансова підтримка не надається учаснику за наявності хоча б однієї з умов:

- учасник визнаний банкрутом або стосовно нього відкрито провадження у справі про банкрутство;

- учасник перебуває у процесі припинення згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

- учасник подав завідомо недостовірні відомості та документи під час звернення за наданням фінансової підтримки;

- учасник має заборгованість зі сплати податків і зборів (обов'язкових платежів);

- у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відсутня інформація, передбачена п. 9 ч. 2 ст. 9 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань»;

- заявка подана учасником конкурсу, який є пов'язаною особою (в розумінні Податкового кодексу України) з іншими учасниками цього ж конкурсу та/або зі службовими (посадовими) особами Департаменту чи членами Комісії;

- учасник отримувал протягом трьох попередніх років фінансову підтримку з порушенням умов її надання або умов щодо цільового використання бюджетних коштів, що підтверджено доказами.

1.7. Відповідальність за достовірність поданих документів на участь у Програмі несуть учасники.

1.8. Для проведення конкурсу з визначення учасників Програми Департамент утворює конкурсну комісію з визначення виконавців заходів, які проводяться на конкурсній основі, Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року,

що фінансуються з обласного бюджету (далі – Комісія), до складу якої входять представники Департаменту, Департаменту фінансів Полтавської обласної державної адміністрації, Департаменту економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської обласної державної адміністрації, представник Полтавського обласного фонду підтримки індивідуального житлового будівництва на селі, представник Полтавського відділення Українського державного фонду підтримки фермерських господарств (за згодою), уповноважені члени постійної комісії з питань аграрної політики та земельних відносин Полтавської обласної ради (за згодою), представник Громадської Ради при Полтавській обласній державній адміністрації (за згодою). До роботи Комісії можуть долучатися представники профільних зацікавлених департаментів та управлінь, асоціацій та об'єднань. Склад конкурсної комісії визначається наказом директора Департаменту.

Очолює Комісію директор Департаменту або особа, яка виконує його обов'язки.

Місцезнаходження Комісії: м. Полтава, вул. Міщенко, 2 каб. 70.

1.9. Приймання заявок на участь у конкурсі та документів, що додаються до них, здійснює Комісія.

За напрямками, визначеними у п. 2.1, 2.2 цього Порядку (розвиток тваринництва, розвиток бджільництва), відповідальними за приймання заявок та документів, що додаються до них, є уповноважені особи виконавчих комітетів сільських, селищних та міських рад, а у разі відсутності таких осіб з поважних причин – уповноважені особи Департаменту.

За напрямком, визначеним у п. 2.5 цього порядку (кредитування фермерських господарств), відповідальними за приймання заявок та документів, що додаються до них, є уповноважені особи Полтавського обласного фонду підтримки індивідуального житлового будівництва на селі (далі – Фонд підтримки).

1.10. Приймання заявок на участь у конкурсі та документів, що додаються до них, розпочинається з дня оприлюднення оголошення про проведення конкурсу у друкованих засобах масової інформації та/або на офіційному сайті Департаменту і закінчується не пізніше 01 грудня звітного року, якщо інший строк не визначено в оголошенні про проведення конкурсу.

1.11. В оголошенні про проведення конкурсу передбачається зазначення наступної інформації:

- назва органу та його юридична адреса, спосіб подання документів на конкурс;
- строк подання документів;
- завдання і заходи з підтримки та розвитку агропромислового комплексу, які будуть фінансуватись на конкурсній основі.

1.12. Учасники для одержання фінансової підтримки на конкурсній основі (окрім напряму «Кредитування фермерських господарств») надсилають у спосіб, зазначений в оголошенні про проведення Конкурсу, наступні документи:

1.12.1. Заявку за встановленою Департаментом формою;

1.12.2. Копію (скан-копію) паспорта, облікової картки платника податків (за наявності) та копію довідки про відкриття поточного рахунку в банку – для фізичних осіб-учасників;

1.12.3. Копію (скан-копію) статутного документа¹ та довідки про банківські реквізити – для юридичної особи-учасника;

1.12.4. Документи фінансової звітності за попередній календарний рік та за останній звітний період відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку: «Балансу» та «Звіту про фінансові результати» (для юридичних осіб) або «Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва» (для суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб та юридичних осіб – суб'єктів мікро- та малого підприємництва).

1.12.5. Податкові декларації з доходів за формою № 1ДФ за попередній календарний рік;

1.12.6. Документ про відсутність заборгованості з платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи (довідку, видану органом Державної податкової служби України та чинну на дату подання, або Витяг про стан розрахунків з бюджетом, отриманий з використанням Електронного кабінету платника);

1.12.7. Письмове зобов'язання за формою, затвердженою Департаментом, повернути у місячний строк до бюджету Полтавської області кошти у разі встановлення контролюючими органами та органами державної влади (зокрема, але не виключно, Полтавською обласною державною адміністрацією) факту їх незаконного одержання.

1.12.8. Перелік документів відповідно до вимог, визначених за напрямками фінансової підтримки

1.13. Відповідність учасника вимогам, встановлених цим Порядком, додатково встановлюється спеціалістом Департаменту на підставі інформації, отриманої з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, Єдиного реєстру підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство, Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення. Отримана у такий спосіб інформація фіксується і зберігається в електронному вигляді та оформлюється у паперовому вигляді у формі висновку за підписом спеціаліста Департаменту.

1.14. Подані Комісії документи реєструються у журналах реєстрації заявок на участь у конкурсі, які ведуться у паперовій і електронній формах окремо по кожному із напрямів фінансової підтримки.

1.15. Документи, подані не в повному обсязі чи з порушенням порядку подання, а також неналежно оформлені документи залишаються без розгляду і повертаються учасникам. Після усунення недоліків документи можна подавати повторно.

---

¹ Допускається замість копії статутного документа надання коду доступу до установчих документів, що містяться у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (<https://usr.minjust.gov.ua/content/get-documents>).

З метою перевірки достовірності поданої учасником інформації Комісія має право встановити вимогу щодо надання учасником додаткових документів.

1.16. Засідання Комісії можуть проводитись у разі потреби. Комісія розглядає подані документи на участь у конкурсі у порядку черговості їхньої реєстрації за відповідним напрямом фінансової підтримки.

1.17. Рішення про надання фінансової підтримки в межах виділеного бюджетного фінансування приймається Комісією на її засіданні у присутності не менш як двох третин її складу відкритим голосуванням простою більшістю голосів. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос головуючого на засіданні. Відповідне рішення Комісії оформлюється протоколом, який підписують усі присутні члени Комісії, та оприлюднюється на офіційному сайті Департаменту. Учасник, щодо якого прийнято рішення про надання фінансової підтримки, має бути повідомлений про таке рішення у день його прийняття.

1.18. Не пізніше двох робочих днів з дня оприлюднення рішення, зазначеного в пункті 1.17, учасник, щодо якого прийнято рішення про надання фінансової підтримки, повинен надати до Комісії оригінали документів, копії або скан-копії яких подавалися разом із заявкою на участь у конкурсі.

У разі своєчасного подання оригіналів документів та відповідності копій документів наданим оригінальним примірникам щодо учасника протягом трьох робочих днів директором Департаменту приймається рішення про включення до реєстрів одержувачів фінансової підтримки (за встановленими Департаментом формами), які є підставою для перерахування коштів учасникам Програми.

Одержувачам фінансової підтримки видається або надсилається на електронну адресу довідка про одержання права на фінансову підтримку.

1.19. У разі ухвалення Комісією рішення про відмову у наданні фінансової підтримки Департамент у триденний строк від дати оприлюднення на сайті Департаменту протоколу засідання Комісії направляє учаснику письмове або електронне повідомлення із зазначенням причини відмови.

1.20. Уповноважені особи виконавчих комітетів сільських, селищних та міських рад на підставі поданих копій (скан-копій) документів формують за встановленою Департаментом формою відомість осіб, які мають право на отримання фінансової підтримки за напрямками, визначеними п. 2.1, 2.2 цього Порядку, та подають її до Комісії.

На підставі отриманої відомості Комісія приймає рішення, передбачені у п.п. 1.17 та 1.18 цього Порядку, відповідно до загальної процедури, визначеної у п.п. 1.13-1.20 цього Порядку.

II. Порядок використання за напрямками:

2.1. Розвиток тваринництва

2.1.1. Фінансова підтримка юридичним особам, фізичним особам-підприємцям, сімейним фермерським господарствам (без набуття статусу юридичної особи, які організуються на основі діяльності фізичної особи-

підприємця), які мають чистий дохід (виручку) від реалізації продукції за останній рік до 10 млн грн за приріст поголів'я корів молочного і м'ясного напрямку продуктивності власного відтворення у розмірі 5,0 тис. грн, на яку збільшено основне стадо на 1 жовтня поточного року порівняно з наявним поголів'ям корів станом на 1 жовтня минулого року та за закуплені телиці парувального віку, нетелі або корови молочного і м'ясного напрямку продуктивності у розмірі 10,0 тис. грн за кожну наявну закуплену голову, за умови утримання від 3 голів корів та 2,0 тис. грн за кожну наявну закуплену ідентифіковану і зареєстровану голову овець та кіз репродуктивного віку, за умови утримання від 10 голів їх маточного поголів'я.

2.1.1.1. Фінансова підтримка за приріст поголів'я корів власного відтворення молочного і м'ясного напрямку продуктивності та за закуплені телиці парувального віку, нетелі або корови молочного і м'ясного напрямку продуктивності надається юридичним особам, фізичним особам-підприємцям, сімейним фермерським господарствам (без набуття статусу юридичної особи, які організовуються на основі діяльності фізичної особи-підприємця).

Уповноважені особи виконкомів сільських, селищних та міських рад та/або Департамент для отримання фінансової підтримки за приріст поголів'я корів молочного і м'ясного напрямку продуктивності власного відтворення та за закуплені телиці парувального віку, нетелі або корови молочного і м'ясного напрямку продуктивності приймають на участь у Програмі такі документи, крім документів передбачених пунктом 1.12 цього Порядку:

- реєстр наявності ідентифікованих і зареєстрованих тварин в Єдиному державному реєстрі тварин (ЄДРТ) станом на 1 жовтня минулого року та 1 жовтня поточного року, видані в установленому порядку;
- копії платіжних документів за закуплені телиці парувального віку, нетелі або корови молочного і м'ясного напрямку;
- письмове зобов'язання повернути в місячний строк до бюджету Полтавської області отримані кошти, в разі зменшення нарощеного та (або) придбаного поголів'я станом на 1 січня двох наступних років, окрім випадків вибуття, спричинених інфекційними захворюваннями не з вини власника, що підтверджено відповідним структурним підрозділом Головного управління Держпродспоживслужби в Полтавській області.

Одержувачі відшкодування зобов'язані до 20 січня після звітнього періоду протягом двох наступних років подавати до виконавчих комітетів сільських, селищних та міських рад та/або Департаменту витяг з Єдиного Державного реєстру тварин (ЄДРТ), що підтверджує наявність в господарстві ідентифікованого і зареєстрованого поголів'я станом на 1 січня.

2.1.1.2. Фінансова підтримка за кожну наявну закуплену ідентифіковану голову овець та кіз репродуктивного віку надається юридичним особам, фізичним особам-підприємцям, сімейним фермерським господарствам (без набуття статусу юридичної особи, які організовуються на основі діяльності фізичної особи-підприємця).

Уповноважені особи виконкомів сільських, селищних та міських рад та/або Департамент для отримання фінансової підтримки за кожну наявну

закуплену ідентифіковану голову овець та кіз репродуктивного віку приймають на участь у Програмі такі документи, крім документів передбачених пунктом 1.12 цього Порядку:

- реєстр наявності ідентифікованих і зареєстрованих в ЄДРТ тварин в реєстрі станом на 1 жовтня минулого року та 1 жовтня поточного року, видані в установленому порядку;

- копії платіжних документів за закуплені вівці та кози;

- письмове зобов'язання повернути в місячний строк до бюджету Полтавської області отримані кошти, в разі зменшення нарощеного та (або) придбаного поголів'я станом на 1 січня двох наступних років, окрім випадків вибуття, спричинених інфекційними захворюваннями не з вини власника, що підтверджено структурними підрозділом Головного управління Держпродспоживслужби в Полтавській області.

Одержувачі відшкодування зобов'язані до 20 січня після звітнього періоду наступного року подавати до виконавчих комітетів сільських, селищних та міських рад та/або Департаменту реєстр наявності ідентифікованих і зареєстрованих тварин в реєстрі, що підтверджує наявність в господарстві ідентифікованого і зареєстрованого в ЄДРТ поголів'я станом на 1 січня.

2.1.2. Відшкодування вартості доїльного обладнання та обладнання для переробки, зберігання молока та м'яса, обладнання для заготівлі та переробки кормів суб'єктам господарювання, які утримують від 3 корів та (або) від 10 голів кіз та овець шляхом компенсації витрат в розмірі 50 %, але не більше 50,0 тис. грн на один суб'єкт, який має чистий дохід (виручку) від реалізації продукції за останній рік до 10 млн грн.

Відшкодування 50% вартості доїльного обладнання та обладнання для переробки, зберігання молока та м'яса, обладнання для заготівлі та переробки кормів, надається юридичним особам, фізичним особам-підприємцям, сімейним фермерським господарствам (без набуття статусу юридичної особи, які організуються на основі діяльності фізичної особи-підприємця), які утримують від 3 корів та (або) від 10 голів кіз, овець репродуктивного віку, ідентифікованих та зареєстрованих у встановленому порядку.

Часткове відшкодування витрат на доїльне обладнання, обладнання для переробки, зберігання молока та м'яса, обладнання для заготівлі та переробки кормів, здійснюється юридичним особам, фізичним особам-підприємцям, сімейним фермерським господарствам (без набуття статусу юридичної особи, які організуються на основі діяльності фізичної особи-підприємця) за закуплене для власного користування доїльне обладнання, обладнання для переробки, зберігання молока та м'яса, обладнання для заготівлі та переробки кормів.

Для отримання часткового відшкодування витрат на обладнання суб'єкти господарювання подають уповноваженим особам виконкомів сільських, селищних та міських рад та/або Департаменту такі документи, крім документів передбачених п. 1.12 цього Порядку:

- довідку про кількість корів, кіз, овець, видану сільською, селищною чи міською радою не пізніш як за два тижні до дня її подання у довільній формі;
- копії паспортів великої рогатої худоби;
- копії реєстраційних свідоцтв кіз, овець;
- копії платіжних документів та технічної документації на доїльне обладнання, обладнання для переробки, зберігання молока та м'яса, обладнання для заготівлі та переробки кормів.

Перевага надається суб'єктам господарювання, які придбали доїльне обладнання, обладнання для переробки, зберігання молока та м'яса, обладнання для заготівлі та переробки кормів у виробників Полтавської області.

2.2. Розвиток бджільництва

2.2.1. Підтримка молодих пасічників-початківців віком до 35 років, а також учасників бойових дій без обмеження віку, випускників ліцензованих з даної спеціальності навчальних закладів області останніх трьох років випуску перед звітним, мешканців Полтавської області, зареєстрованим як фізичні особи-підприємці, члени сімейних фермерських господарств (без набуття статусу юридичної особи, які організуються на основі діяльності фізичної особи-підприємця), шляхом відшкодування 50% вартості матеріалів та обладнання для облаштування першої пасіки (вулики нові, медогонки, воскотопки, стіл для розпечатки сот), але не більше 50,0 тис. грн на один суб'єкт господарювання, за умови утримання від 10 бджолосімей.

Фінансова підтримка надається молодим пасічникам-початківцям віком до 35 років, а також учасникам бойових дій без обмеження віку, мешканцям Полтавської області, випускникам ліцензованих з даної спеціальності навчальних закладів області останніх трьох років випуску перед звітним.

Для отримання фінансової підтримки до уповноважених осіб виконавчих комітетів сільських, селищних та міських рад та/або Департаменту подаються такі документи, крім документів передбачених п. 1.12 цього Порядку:

- копія диплома та/або свідоцтва про закінчення навчального закладу;
- копію посвідчення учасника бойових дій (для учасників бойових дій);
- довідка з сільської, селищної, міської чи районної в місті ради про реєстрацію пасіки за місцем її розташування;
- ветеринарно-санітарний паспорт пасіки;
- копії платіжних документів на обладнання та матеріали.

2.2.2. Стимулювання розвитку бджільництва шляхом фінансової підтримки на закупівлю племінного матеріалу та створення племінних пасік для фізичних осіб-підприємців, сімейних фермерських господарств (без набуття статусу юридичної особи, які організуються на основі діяльності фізичної особи-підприємця) шляхом відшкодування 50% вартості племінного матеріалу, закупленого у суб'єктів племінної справи, але не більше ніж 20,0 тис. грн на одну пасіку.

Фінансова підтримка надається пасічникам фізичним особам-підприємцям, сімейним фермерським господарствам (без набуття статусу

юридичної особи, які організовуються на основі діяльності фізичної особи-підприємця).

Для отримання фінансової підтримки до уповноважених осіб виконавчих комітетів сільських, селищних та міських рад та/або Департаменту подаються такі документи, крім документів передбачених п. 1.12 цього Порядку:

- довідка з сільської, селищної, міської чи районної в місті ради про реєстрацію пасіки за місцем її розташування;
- копії платіжних документів на придбані бджолосім'ї або бджоломатки;
- свідоцтво про реєстрацію в Державному реєстрі суб'єктів племінної справи у тваринництві, де придбано племінні бджолосім'ї або бджоломатки;
- ветеринарно-санітарний паспорт пасіки.

2.3. Садівництво та ягідництво

2.3.1. Підтримка розвитку садівництва та ягідництва шляхом компенсації 30% вартості понесених витрат на закладку плодово-ягідних насаджень (при цьому компенсація посадкового матеріалу не може перевищувати 20% його вартості), встановлення систем зрошення та спорудження шпалери на площі до 2 га в рік.

Учасниками програми є: юридичні особи та фізичні особи-підприємці – сільгоспвиробники, сімейні фермерські господарства (без набуття статусу юридичної особи, які організовуються на основі діяльності фізичної особи-підприємця), які мають чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік до 10,0 млн грн.

Для участі в конкурсному відборі учасники подають Комісії такі документи, крім документів передбачених п. 1.12 цього Порядку:

- копії документів, що посвідчують право власності чи оренди земельної ділянки на період: для ягідництва 3-5 років, для садівництва не менше 15 років;
- копії накладних, платіжних документів та договорів на придбання матеріальних цінностей, посадкового матеріалу, інші підтверджуючі документи на виконання робіт;
- копії документів, підтверджуючих походження посадкового матеріалу;
- акти виконаних робіт по посадці плодово-ягідних насаджень, встановлення систем зрошення та спорудження шпалери, за затвердженою Департаментом формою.

2.4. Технічне переоснащення

2.4.1. Компенсація новоствореним юридичним особам, фізичним особам-підприємцям, сімейним фермерським господарствам (без набуття статусу юридичної особи, які організовуються на основі діяльності фізичної особи-підприємця), а в разі створення відповідних суб'єктів господарювання учасниками бойових дій без обмеження строку після реєстрації, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, мають за попередній звітний період чистий дохід (виручку) до 10,0 млн грн та не більше 300 га земель сільськогосподарського призначення в обробітку, за придбану в поточному році нову тракторну техніку вітчизняного виробництва (та/або збірки)

потужністю до 100 кВт в розмірі 30% вартості (без ПДВ), але не більше як 200,0 тис. грн на суб'єкт господарювання.

Учасниками програми є: новостворені юридичні особи та фізичні особи-підприємці, сімейні фермерські господарства (без набуття статусу юридичної особи, які організовуються на основі діяльності фізичної особи-підприємця), відповідні суб'єкти господарювання створенні учасниками бойових дій (без обмеження строку після реєстрації), які здійснюють сільськогосподарську діяльність, мають чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік до 10,0 млн. грн.

Перелічені вище учасники програми можуть бути одержувачами бюджетних коштів за умови, що їхньою основною діяльністю є постачання сільськогосподарських товарів (за визначенням, наведеним у пункті 2.15 статті 2 Закону України "Про державну підтримку сільського господарства України"), вироблених ними на власних або орендованих основних засобах, за умови, що питома вага вартості таких сільськогосподарських товарів становить не менше 75 відсотків вартості всіх товарів, поставлених такими юридичними та фізичними особами протягом попередніх 12 послідовних звітних податкових періодів сукупно. Відповідність учасника цьому критерію, декларується у заявці за встановленою Департаментом формою. У разі надання недостовірної інформації сільськогосподарський товаровиробник повертає отримані бюджетні кошти і позбавляється протягом трьох років від дати виявлення такого порушення права на отримання часткової компенсації вартості техніки та обладнання.

Першочергове право на отримання компенсації надається суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність пов'язану із розвитком тваринництва, садівництва і ягідництва, овочівництва, органічного виробництва та виробництва нішевих і лікарських культур.

Для участі в конкурсному відборі учасники подають Комісії такі документи, крім документів передбачених п. 1.12 цього Порядку:

- копії документів, що посвідчують право власності чи оренди земельної ділянки;
- копію посвідчення учасника бойових дій (для учасників бойових дій);
- копію договору купівлі-продажу;
- копію платіжних документів на придбання техніки (рахунок-фактура, платіжне доручення, видаткова накладна);
- копію свідоцтва про державну або відомчу реєстрацію техніки;
- копію паспорта техніки.

Техніка, придбана з частковою компенсацією вартості, протягом трьох років не підлягає відчуженню та використовується за призначенням. У разі відчуження такої техніки протягом трьох років, учасник програми повертає отримані бюджетні кошти і позбавляється протягом трьох років від дати виявлення такого порушення права на отримання компенсації вартості техніки.

2.5. Кредитування фермерських господарств

2.5.1. Надання переможцям конкурсу бізнес-планів фінансової підтримки на платній та зворотній основі строком до 5-ти років у розмірі, визначеному бізнес-планом, але не більше 500,0 тис. грн, з відтермінуванням погашення основної суми зобов'язання до 1 року.

2.5.2. Кошти бюджету Полтавської області на фінансову підтримку на зворотній основі у вигляді кредитів надаються, на конкурсній основі, на реалізацію бізнес-планів із здійснення діяльності в агропромисловому комплексі, фермерським господарствам, в т.ч. сімейним фермерським господарствам (без набуття статусу юридичної особи), а також кооперативним об'єднанням органічних виробників (на витрати, пов'язані з виробництвом та переробкою органічної продукції), які мають:

- чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній (звітний) рік до 10,0 млн грн;

- у власності та/або користуванні яких перебуває не менше 7 га, але не більше ніж 300 га земель сільськогосподарського призначення;

- у власності чи користуванні не менше однієї одиниці складної сільськогосподарської техніки або уклали договір підряду на виконання сільськогосподарських робіт з використанням складної сільськогосподарської техніки;

- середньорічну чисельність працівників, що працюють за трудовим договором, яка дорівнює не менше, ніж двом працівникам, крім випадків, коли учасником є сімейне фермерське господарство.

2.5.3. Учасники можуть бути одержувачами бюджетних коштів за умови, що їхньою основною діяльністю є постачання сільськогосподарських товарів (за визначенням, наведеним у пункті 2.15 статті 2 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України»), вироблених ними на власних або орендованих основних засобах, за умови, що питома вага вартості таких сільськогосподарських товарів становить не менше 75 % вартості всіх товарів, поставлених таким учасником протягом попередніх 12 місяців сукупно. Відповідність учасника цьому критерію, декларується у довідці за встановленою Департаментом формою. У разі надання недостовірної інформації учасник повертає отримані бюджетні кошти і позбавляється протягом трьох років від дати виявлення такого порушення права на отримання коштів за Програмою.

2.5.4. Фінансова підтримка надається у вигляді кредиту учасникам Програми – переможцям конкурсу бізнес-планів із здійснення діяльності в агропромисловому комплексі на платній та зворотній основі. Фінансова підтримка суб'єктам господарювання надається, під заставу майна, у розмірі до 500,0 тис. грн строком до 5 років і з відстроченням повернення основної суми зобов'язання до одного року з урахуванням передбачених бізнес-планом строком повернення кредиту.

2.5.5. Кредити надаються на реалізацію бізнес-планів суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері агропромислового комплексу, на такі цілі:

- на витрати, пов'язані із розвитком садівництва, ягідництва, овочівництва, вирощування лікарських рослин та нішевих культур, в т.ч. придбання техніки та обладнання;

- на витрати, пов'язані із розвитком тваринництва (великої рогатої худоби, вівчарства, козівництва, кролівництва, птахівництва, равлики тощо) в т.ч. придбання суб'єктами господарювання тварин, обладнання для виробництва, заготівлі та переробки кормів, молока і м'яса, а також бджільництва і рибництва;

- на будівництво та реконструкцію тваринницьких приміщень, цехів з переробки сільськогосподарської продукції та виготовлення продуктів харчування, приміщень для зберігання сільськогосподарської продукції;

- на витрати, пов'язані з виробництвом та переробкою органічної продукції (в тому числі кооперативам, учасниками яких є виключно сертифіковані виробники органічної продукції);

- на витрати, пов'язані із розвитком сільського зеленого туризму, у т.ч. на будівництво та реконструкцію житлових приміщень;

- новоствореним фермерським господарствам та сімейним фермерським господарствам (без набуття статусу юридичної особи), суб'єктам господарювання засновниками яких є учасники бойових дій для розвитку господарської діяльності в рослинництві і тваринництві протягом всього строку користування кредитом.

2.5.6. Для отримання права на одержання кредиту учасники надсилають до Фонду засобами електронного зв'язку у спосіб, зазначений в оголошенні про проведення конкурсу, такі документи:

а) заяву-анкету на участь у конкурсі бізнес-планів згідно з формою, затвердженою Департаментом;

б) довідка про те, що учасник здійснив протягом попередніх 12 місяців постачання сільськогосподарських товарів (за визначенням, наведеним у пункті 2.15 статті 2 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України»), вироблених ним на власних або орендованих основних засобах, за умови, що питома вага вартості таких сільськогосподарських товарів становить не менше 75% вартості всіх товарів, поставлених учасником протягом попередніх 12 послідовних звітних податкових періодів сукупно;

в) бізнес-план, розроблений відповідно до рекомендованої Департаментом структури;

г) документи фінансової звітності за попередній календарний рік та за останній звітний період відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку: «Балансу» та «Звіту про фінансові результати» (для юридичних осіб) або «Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва» (для суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб та юридичних осіб – суб'єктів мікро- та малого підприємництва).

г) податкові декларації з доходів за формою № 1ДФ за попередній календарний рік;

д) копії документів, що засвідчують право власності на предмет застави вартістю не менше за розмір фінансової підтримки у вигляді кредиту, та/або

заява поручителів для укладення договору про забезпечення кредиту, ціною не менше за розмір фінансової підтримки у вигляді кредиту;

е) довідка банку про відкриті рахунки в установі банку та наявність/відсутність заборгованості за кредитами;

є) витяги з державних реєстрів щодо наявності (відсутності) обтяжень на майно, що пропонується як застава (для рухомого майна);

ж) відомості з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, що підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;

з) копію сертифіката відповідності органічної продукції та продуктів харчування (для виробників органічної продукції та продуктів харчування);

и) копію посвідчення учасника бойових дій (для учасників бойових дій);

і) копію паспорта, ідентифікаційного коду (за наявності), довідки про відкриття поточного рахунку в банку фізичної особи або копію статутного документа та довідку про банківські реквізити юридичної особи – учасника. Допускається надання посилання на Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (коду доступу), шляхом доступу до якого можна ознайомитися зі скан-копіями установчих документів

і) документ про відсутність заборгованості з платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи (довідку, видану органом Державної податкової служби України та чинну на дату подання, або Витяг про стан розрахунків з бюджетом, отриманий з використанням Електронного кабінету платника);

й) витяг зі штатного розпису, що підтверджує наявність в учасника кваліфікованих працівників, та копії документів про освіту працівників, крім випадків, коли учасником є сімейне фермерське господарство;

к) довідку про наявність складної сільськогосподарської техніки, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу. У разі, якщо учасник використовує складну сільськогосподарську техніку за договорами найму або підряду, він має надати документи, що підтверджують здійснення платежів на оплату послуг/робіт за відповідним договором.

л) письмове зобов'язання за формою, затвердженою Департаментом, повернути у місячний строк до бюджету Полтавської області кошти у разі встановлення контролюючими органами та органами державної влади (зокрема, але не виключно, Полтавською обласною державною адміністрацією) факту їх незаконного одержання.

2.5.7. Приймання документів за цим напрямом здійснює Фонд підтримки. Сформований пакет документів, а також висновок Фонду щодо відповідності поданих документів цьому Порядку за 3 робочі дні до засідання Комісії передаються Департаменту для ознайомлення.

2.5.8. Під час визначення Комісією учасників Програми, які мають право на кредит, його розміру та строку кредитування враховуються:

- відповідність напряму бізнес-плану Стратегії розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки;

- обсяг потреби у фінансово-кредитних ресурсах для реалізації бізнес-плану у співвідношенні до інших джерел фінансування, зокрема з місцевих бюджетів;

- платоспроможність учасника (сукупний дохід учасника);
- створення нових робочих місць;
- строк окупності бізнес-проекту;
- кредитна історія учасника, у разі наявності.

2.5.7. Сума кредиту, що надається учаснику Програми, не може перевищувати 50% від загальної вартості бізнес-плану.

2.5.8. Плата за користування кредитними коштами встановлюється у Договорі про надання пільгового кредиту (далі – Кредитний договір) в розмірі 3% річних від суми непогашеного кредиту на рік та сплачується відповідно до порядку, визначеному у Кредитному договорі.

Спосіб забезпечення наданих кредитів (іпотека/застава майна та/або інших активів, порука тощо) встановлюється у Кредитному договорі.

2.5.10. Рішення комісії про включення до реєстрів одержувачів фінансової підтримки (за встановленими Департаментом формами) є підставою для укладення Фондом підтримки з учасником Програми Кредитного договору відповідно до примірного договору, затвердженого Департаментом за погодженням з Юридичним департаментом Полтавської обласної державної адміністрації (далі – Юридичний департамент).

2.5.11. Проект кредитного договору підписується Фондом і подається на погодження Юридичному департаменту. Після погодження Юридичним департаментом кредитний договір надається учаснику, визначеному у протоколі, для його підписання. Учасник зобов'язаний підписати кредитний договір протягом 10 робочих днів з дати одержання повідомлення про готовність підписати договір, а у разі непідписання учасником кредитного договору, Комісія приймає рішення про відмову у наданні кредиту.

2.5.12. Кошти учаснику Програми перераховуються в порядку і на умовах, передбачених Кредитним договором. Кредитний договір укладається відповідно до законодавства з урахуванням цього Порядку протягом 15-ти робочих днів з дати прийняття рішення Комісією. Зміни та доповнення до Кредитного договору оформляються додатковим договором і є невід'ємною частиною Кредитного договору.

2.5.13. Кошти перераховуються Департаментом фінансів Полтавської обласної державної адміністрації головному розпоряднику коштів на підставі заявок Фонду підтримки, відповідно до укладених договорів та згідно із затвердженим планом асигнувань загального фонду на відповідний бюджетний рік. Головний розпорядник коштів перераховує бюджетні кошти на казначейський рахунок Фонду підтримки у розмірі отриманого фінансування.

2.5.14. Фонд підтримки:

- протягом п'яти робочих днів з дня зарахування коштів на рахунок Фонду і забезпечення кредиту перераховує бюджетні кошти учасникам Програми згідно з протокольним рішенням Комісії та Кредитним договором;

- контролює отримання і повернення кредитних коштів та сплату відсотків за користування кредитними коштами учасниками Програми згідно з умовами і строками, передбаченими у Кредитному договорі;

- щокварталу до 20 числа, що настає за звітним періодом, звітує Департаменту про результати цільового використання коштів фінансової підтримки за звітний період;

- для формування бюджетного запиту на наступний рік та планування обсягів фінансової підтримки суб'єктам господарювання під реалізацію бізнес-планів надає головному розпоряднику коштів до 1 серпня поточного року обсяги прогнозних надходжень коштів фінансової підтримки, які будуть повертати учасники Програми у наступному році.

2.5.15. З метою контролю за цільовим використанням коштів та забезпеченням своєчасного повернення коштів Департаментом спільно з Фондом підтримки може створюватись робоча група, яка має право здійснювати перевірки ходу реалізації бізнес-планів, у т.ч. виїзні (далі – Робоча група). Для проведення моніторингу стану реалізації бізнес-плану Робоча група має право отримувати, а суб'єкти господарювання зобов'язані надавати інформацію щодо цільового використання отриманих бюджетних коштів, результатів реалізації бізнес-плану, у тому числі інформацію про обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) та кількість працюючих (додатково створених робочих місць).

2.5.16. У разі порушення умов Кредитного договору, у тому числі використання коштів не за призначенням, Фонд підтримки має право вимагати дострокового погашення кредиту та дострокового внесення інших платежів, передбачених Кредитним договором.

2.5.17. У разі невиконання учасниками Програми своїх зобов'язань щодо повернення кредиту або плати за користування ним у строки, визначені Кредитним договором, Фонд підтримки вчиняє дії щодо дострокового повернення зазначених коштів згідно з умовами Кредитного договору та відповідно до чинного законодавства України.

2.5.18. За прострочення учасниками Програми платежів нараховується пеня з розрахунку подвійної річної облікової ставки Національного банку України, що діє на день виникнення боргу.

2.5.19. За використання коштів не за призначенням та з порушенням встановлених Кредитним договором строків нараховується штраф у розмірі 10% від суми таких коштів.

2.5.20. Учасники Програми згідно з умовами Кредитних договорів:

- використовують за призначенням кредитні кошти, отримані для реалізації бізнес-планів;

- в строки, передбачені Кредитним договором, надають Фонду підтримки звіт про використання отриманих коштів, включно з копіями підтвердних документів (документи про оплату, накладні, акти виконаних робіт, фото- і відеоматеріали тощо, що підтверджують цільове використання коштів);

- повертають згідно з графіком погашення кошти (тіло кредиту) на рахунок Фонду підтримки, де вони акумулюються і в подальшому

використовуються як спеціальний фонд бюджету на кредитування фермерських господарств, відповідно до Програми;

- вносять на поточний рахунок Фонду підтримки плату за користування кредитом та інші платежі (пеня, штраф), передбачені Кредитним договором;

- щороку до 20 січня (а в разі потреби – в інші встановлені Робочою групою строки) надають Фонду підтримки інформацію щодо цільового використання отриманих бюджетних коштів, результатів реалізації бізнес-плану, у тому числі інформацію про обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) та кількість працюючих (додатково створених робочих місць). При необхідності, учасники Програми надають Робочій групі можливість безперешкодного огляду об'єктів кредитування і перевірки документів, які підтверджують фактичні витрати та цільове використання кредиту.

2.5.21. Надані кредити та плата за користування кредитом можуть бути погашені достроково.

2.5.22. Плата за користування наданим кредитом та інші платежі (крім наданого кредиту) акумулюються на рахунку Фонду підтримки і використовуються для покриття витрат, пов'язаних з наданням і обслуговуванням кредитів, організації промоції Програми, інформаційно-роз'яснювальної роботи, проведення семінарів, круглих столів, на оплату дорадницьких послуг, методичної допомоги в підготовці бізнес-планів та інших заходів, пов'язаних із виконанням завдань і заходів Програми, відповідно до затвердженого Департаментом кошторису.

2.6. Створення та підтримка сільськогосподарських кооперативів

2.6.1. *Компенсація або співфінансування 50% вартості сільськогосподарської техніки, технологічного транспорту, обладнання та устаткування для виробництва та переробки сільгосппродукції, але не більше ніж 500 тис. грн. (без урахування сум податку на додану вартість).*

2.6.2. Компенсація або співфінансування сільськогосподарської техніки, технологічного транспорту, в т.ч. цистерн для перевезення молока (на базі самохідних та причіпних транспортних засобів), причепів (павільйонів та платформ) для перевезення вуликів для бджіл, холодильного, пакувального, сортувального, сушильного, технологічного та допоміжного обладнання з переробки сільськогосподарської продукції (далі – техніки та/або обладнання), надається сільськогосподарським кооперативам, що здійснюють діяльність без мети одержання прибутку.

2.6.3. Кошти спрямовуються на конкурсних засадах на фінансову підтримку сільськогосподарських кооперативів, що здійснюють діяльність без мети одержання прибутку, до складу яких входять від 7 і більше членів, у власності та/або користуванні кожного з яких перебувають землі сільськогосподарського призначення або тварини, ідентифіковані та зареєстровані відповідно до законодавства (які мають чистий дохід (виручку) від реалізації продукції за останній рік до 10,0 млн грн).

2.6.4. Фінансова підтримка надається кооперативу для придбання (відшкодування вартості) сільськогосподарської техніки, технологічного

транспорту, обладнання та устаткування для виробництва та переробки сільгосппродукції, вітчизняного та зарубіжного виробництва, як нової (-го) так і тієї (того), що була (-о) у використанні.

2.6.5. У разі коли кооператив надає у користування третім особам (оренду) або відчужує придбану за кошти Програми, або в рамках цієї Програми сільськогосподарську техніку, технологічний транспорт, обладнання та устаткування для виробництва та переробки сільгосппродукції до закінчення п'ятирічного строку її експлуатації (в тому числі у зв'язку з ліквідацією кооперативу), сума спрямованих на його фінансову підтримку бюджетних коштів підлягає поверненню до бюджету Полтавської області.

2.6.6. Гранична сума коштів, що спрямовуються на відшкодування придбання кооперативом сільськогосподарської техніки, технологічного транспорту, обладнання та устаткування для виробництва та переробки сільгосппродукції не має перевищувати 500,0 тис. грн (далі – гранична сума коштів).

2.6.7. Для участі у конкурсному відборі кооперативи, крім документів передбачених п. 1.12 цього Порядку, подають Комісії такі документи:

- копію договору купівлі-продажу техніки та/або обладнання;
- виписку з банківського рахунку кооперативу про наявність фінансових ресурсів, достатніх для оплати 50% вартості техніки та/або обладнання і копію рахунок-фактури на придбання цієї техніки та/або обладнання (для співфінансування);
- платіжні документи про оплату кооперативом 100% вартості техніки та/або обладнання (для компенсації).
- проект розвитку (бізнес-план) кооперативу, з визначенням пріоритетного напрямку діяльності.

Основними критеріями визначення переможців конкурсного відбору кооперативів є:

- кількість та вартість послуг, які надає кооператив своїм членам;
- відповідність заявленої до придбання сільськогосподарської техніки, технологічного транспорту, обладнання та устаткування для виробництва та переробки сільгосппродукції обсягу та переліку послуг, які надає чи планує надавати кооператив відповідно до бізнес-плану.

2.6.8. Перевага надається багатофункціональним кооперативам з більшою чисельністю членів та кооперативам, що придбали техніку та обладнання виробників Полтавської області.

2.6.9. У разі отримання співфінансування кооперативи в місячний строк подають Комісії копію видаткової накладної на придбання техніки та/або обладнання.

2.6.10. Кооперативи-одержувачі, протягом трьох років, щорічно, до 15 квітня подають Департаменту інформацію про використання техніки та обладнання, придбаних з використанням бюджетних коштів.

2.7. Підтримка сільськогосподарської дорадчої діяльності

2.7.1. *Компенсація 100 % вартості дорадчих послуг, наданих ОСГ, фізичним особам-підприємцям, сімейним фермерським господарствам (без статусу юридичної особи) відповідно до плану заходів дорадчої діяльності.*

2.7.2. До участі у виконанні заходів Програми залучаються на основі конкурсного відбору суб'єкти дорадчої діяльності (сільськогосподарські дорадчі служби), які внесені до відповідного державного Реєстру. Департамент з урахуванням стану розвитку сільськогосподарського виробництва і сільської місцевості, потреб сільськогосподарських товаровиробників і сільського населення в дорадчих послугах, на конкурсних засадах визначає виконавців Програми, здійснює розподіл коштів бюджету Полтавської області між переможцями конкурсу – суб'єктами дорадчої діяльності.

2.7.3. Участь у конкурсі щодо надання соціально-спрямованих послуг беруть суб'єкти дорадчої діяльності – юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, які пройшли реєстрацію відповідно до законодавства і внесені до Реєстру сільськогосподарських дорадчих служб.

2.7.4. Для участі в конкурсному відборі суб'єкти дорадчої діяльності, крім документів передбачених п. 1.12 цього Порядку, подають Комісії копію сертифікату на право надання дорадчих послуг.

2.7.5. Кошти щомісячно перераховуються головним розпорядником на рахунок виконавця згідно актів виконаних робіт.

2.7.6. Кошти, які виділені з бюджету Полтавської області для підтримки розвитку сільськогосподарської дорадчої діяльності, використовуються відповідно до затверджених напрямів та заходів сільськогосподарської дорадчої діяльності Програми та щомісячно погоджених з Департаментом планів навчальних заходів.

2.7.7. Суб'єкт дорадчої діяльності (переможець конкурсного відбору):

- в 2-х денний строк після проведеного заходу, на власному веб-ресурсі розміщає інформаційну довідку, фото- або відео- матеріал щодо проведеного заходу;

- надає разом з актом виконаних робіт калькуляцію понесених витрат.

2.7.8. По закінченню фінансового року невикористані кошти повертаються до бюджету Полтавської області.

2.7.9. Суб'єкти дорадчої діяльності (переможці конкурсного відбору) щорічно до 20 січня надсилають Департаменту інформацію про використання бюджетних коштів та про свою фінансово-економічну діяльність.

2.8. Підтримка товаровиробників органічної продукції

2.8.1. *Компенсація в розмірі 50% понесених витрат у зв'язку із проведенням та підтвердженням відповідності виробництва органічної продукції (сировини) та отриманням сертифіката відповідності у рослинництві, тваринництві та переробці сільськогосподарської продукції, незалежно від видів сільськогосподарської діяльності та видів продуктів переробки у перехідний період, а після нього лише суб'єктам господарювання, які мають чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт,*

послуг) за останній (звітний) рік до 10,0 млн грн, у власності та/або користуванні яких перебуває до 300 га земель сільськогосподарського призначення, але не більше 100,0 тис. грн. на одного суб'єкта господарювання.

Учасники Програми – суб'єкти господарювання, що здійснюють або розпочали діяльність з виробництва органічної продукції (сировини) і зареєстровані як юридичні особи та фізичні особи-підприємці, сімейні фермерські господарства (без набуття статусу юридичної особи) на території Полтавської області та отримали сертифікат відповідності на органічну продукцію.

Продукція (сировина, земля) таких суб'єктів повинна пройти оцінку відповідності виробництва органічної продукції (сировини), включаючи сертифікацію землі, та отримати сертифікат відповідності.

Для участі в конкурсному відборі учасники подають Комісії Департаменту такі документи, крім документів передбачених п. 1.12 цього Порядку:

- копію сертифіката відповідності органічної продукції та продуктів харчування;

- копію сертифікаційного рішення з підсумковою оцінкою щодо дотримання вимог стандарту МАОС з органічного виробництва та переробки;

- копії документів, що підтверджують понесені витрати у зв'язку з проведенням та підтвердженням відповідності виробництва органічної продукції (сировини), включаючи сертифікацію землі, та отриманням сертифіката відповідності;

- копію контракту (договору) з проведення сертифікаційних робіт та додаткових угод до них.

2.8.2. Компенсація до 50% понесених витрат за придбання дозволених для використання засобів захисту рослин та добрив для всіх виробників органічної продукції, але не більше ніж в розрахунку на 100 га ріллі.

Учасники Програми – суб'єкти господарювання, що здійснюють або розпочали діяльність з виробництва органічної продукції (сировини) і зареєстровані як юридичні особи та фізичні особи-підприємці, сімейні фермерські господарства (без набуття статусу юридичної особи) на території Полтавської області та отримали сертифікат відповідності на органічну продукцію.

Для участі в конкурсному відборі учасники подають Комісії Департаменту такі документи, крім документів передбачених п. 1.12 цього Порядку:

- копію сертифіката відповідності органічної продукції та продуктів харчування;

- копії документів, що підтверджують понесені витрати на придбання засобів захисту рослин та добрив, віднесених до 4 класу токсичності та внесених до Державного реєстру пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні;

- копію сертифікату якості засобів захисту рослин та добрив (на державній мові);
- копію свідоцтва про державну реєстрацію засобів захисту рослин та добрив;
- довідку щодо використання засобів захисту рослин та добрив з зазначенням кількості, площі та норми внесення.

2.8.3. Компенсація в розмірі 40% вартості поставленої органічної продукції дитячим дошкільним, шкільним, медичним та соціальним закладам області на умовах тендерної закупівлі.

Учасники Програми – суб'єкти господарювання, що здійснюють, або розпочали діяльність з виробництва органічної продукції (сировини) і зареєстровані як юридичні особи та фізичні особи-підприємці, сімейні фермерські господарства (без набуття статусу юридичної особи) на території Полтавської області та отримали сертифікат відповідності на органічну продукцію.

Для участі в конкурсному відборі учасники подають Комісії Департаменту такі документи, крім документів передбачених п. 1.12 цього Порядку:

- копію сертифіката відповідності органічної продукції та продуктів харчування;
- копії накладних, платіжних доручень, договорів та інших підтверджуючих документів на постачання органічної продукції дитячим дошкільним, шкільним, медичним та соціальним закладам області;
- копію повідомлення про визнання переможцем за результатом процедури закупівлі.

III. Прикінцеві положення

3.1. З метою забезпечення повного та ефективного використання бюджетних коштів при потребі проводиться їх перерозподіл між напрямками і заходами Програми. Перерозподіл бюджетних коштів здійснюється за поданням Департаменту, з послідуочим затвердженням сесією Полтавської обласної ради.

Фінансова підтримка переможцям конкурсу надається в порядку черговості надходження заявок.

3.2. Департамент щорічно до 20 січня наступного за звітним роком подає Департаменту економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської обласної державної адміністрації інформацію про виконання Програми згідно з додатком 5 до Порядку розроблення, затвердження регіональних цільових (комплексних) програм, моніторингу та звітності щодо їх виконання (підпункт 2 пункту 3 розділу V), затвердженого розпорядженням голови Полтавської обласної державної адміністрації від 14.07.2016 № 309, а також пояснювальну записку.

3.3. Не пізніше ніж через два місяці після закінчення бюджетного року

Департамент надає вищезазначеним підрозділам Полтавської обласної державної адміністрації та постійній комісії Полтавської обласної ради з питань аграрної політики та земельних відносин підсумковий звіт щодо виконання заходів Програми та пояснювальну записку про виконану роботу.

3.4. Складення та подання фінансової і бюджетної звітності про використання бюджетних коштів, а також контроль за їх цільовим та ефективним витрачанням здійснюються в установленому законодавством порядку.

3.5. Відшкодуванню підлягають витрати, понесені в період дії Програми починаючи з 1 січня 2021 року.

3.6. Сума фінансової компенсації за програмами підтримки агропромислового комплексу з місцевих бюджетів усіх рівнів не повинна перевищувати 100 % вартості затрат понесених учасником програми.

**Директор Департаменту
агропромислового розвитку
Полтавської обласної
державної адміністрації**

С. ФРОЛОВ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту рішення «Про Програму розвитку та підтримки аграрного
комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період
до 2027 року»

Розробник проєкту рішення: Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації. Проєкт рішення є актом індивідуальної дії.

Мета: головною метою прийняття рішення «Про Програму розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року» є збільшення доданої вартості в аграрній сфері, підтримка зайнятості сільського населення, створення додаткових можливостей для зростання доходів індивідуальних домогосподарств, малого та середнього аграрного бізнесу, поліпшення розвитку села та якості життя в сільській місцевості.

1. Підстава розроблення проєкту рішення

Виконання Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки, затвердженої рішенням пленарного засідання двадцять дев'ятої сесії Полтавської обласної ради сьомого скликання № 1242 від 20 грудня 2019 року, щорічних програм економічного та соціального розвитку області.

2. Обґрунтування необхідності прийняття рішення

Для забезпечення реалізації державної політики щодо розвитку агропромислового комплексу та сільських територій області Департаментом агропромислового розвитку облдержадміністрації спільно з громадською організацією «Полтавське обласне об'єднання фермерів і приватних землевласників імені Героя України, Героя Небесної Сотні Віктора Чміленка», громадською організацією «Асоціація розвитку інтенсивного садівництва Полтавщини», Полтавським державним аграрним університетом та Полтавським фондом підтримки індивідуального житлового будівництва на селі розроблено проєкт Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року, реалізація якої запланована за рахунок коштів обласного бюджету, місцевих бюджетів та залучених коштів інвесторів з метою збільшення доданої вартості в аграрній сфері, підтримки зайнятості сільського населення, створення додаткових можливостей для зростання доходів індивідуальних домогосподарств, малого та середнього аграрного бізнесу, поліпшення розвитку села та якості життя в сільській місцевості.

3. Суть проєкту рішення

Покращення результатів діяльності малих сільськогосподарських виробників та збільшення їх внеску у продовольче забезпечення і виконання ними економічних, екологічних і соціальних функцій на селі.

4. Правові аспекти

Закон України «Про місцеві державні адміністрації», постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки», рішення пленарного засідання двадцять дев'ятої сесії Полтавської обласної ради сьомого скликання від 20.12.2019 № 1242 «Про Стратегію розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

На реалізацію заходів, передбачених Програмою розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року, передбачається загальне фінансування на суму 214,5 млн. грн, в тому числі, за рахунок коштів обласного бюджету 100,0 млн. грн і за рахунок коштів місцевих бюджетів та інших джерел 114,5 млн. грн.

6. Позиція заінтересованих осіб/органів/сторін

У проєкті рішення сесії обласної ради врахована позиція районних державних адміністрацій, управлінь та відділів обласної державної адміністрації, сільгосптоваровиробників, а також громадських організацій та учасників програми.

7. Громадське обговорення

Проєкт рішення «Про Програму розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року» отримав підтримку від Громадської ради при обласній державній адміністрації та розміщений на офіційному сайті Департаменту агропромислового розвитку облдержадміністрації.

8. Запобігання корупції

У проєкті рішення «Про Програму розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року» відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

9. Прогноз результатів

Прийняття рішення сприятиме:

- розвитку малих та середніх сільськогосподарських товаровиробників, в т.ч. виробників органічної продукції;
- розширенню площ під плодово-ягідними насадженнями та збільшення валового виробництва плодів та ягід;
- стабілізації чисельності поголів'я в господарствах населення та його подальше збільшення;
- збільшенню виробництва молока в господарствах населення;
- збільшення доходів особистих селянських господарств.
- розвитку підприємництва на селі;
- створенню нових робочих місць;
- розвитку машино-тракторного парку в малих сільськогосподарських підприємствах;
- доступу фермерських господарств до фінансово-кредитних ресурсів (дешевих кредитів);
- додатковому залученню інвестицій в розвиток сільського господарства;
- збільшенню сільськогосподарських кооперативів;
- підвищенню рівня конкурентоздатності товаровиробників, які стали членами сільськогосподарських кооперативів;
- збільшенню сертифікованих виробників органічної продукції.

**Директор Департаменту
агропромислового розвитку
Полтавської обласної
державної адміністрації**

С. ФРОЛОВ